

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel, 10.07.1996
KOM(96) 315 lopull.
96/0181 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON PÄÄTÖKSEKSI

pohjaveden yhdennettyä suojelua ja käyttöä koskevasta toimintaohjelmasta

(komission esittämä)

PERUSTELUT

EHDOTUKSEN TAUSTA

Haavoittuvaan pohjaveteen kohdistuu ympäristön paineita

Pohja- ja pintavesiin kohdistuvat ympäristön paineet kasvavat sekä laadullisesti että määrällisesti yhteisön alueella. Kansallisen seurannan tulokset osoittavat, että pohjaveden pinta ja laatu laskevat voimakkaasti paikallisesti ja myös laajemmin yhteisön alueella, mikä uhkaa juomaveden laatua ja makean veden saantia muihin ihmisen käyttötarkoituksiin sekä vesiympäristön ja muiden ekosysteemien ja yleensä kasvipeitteen ylläpitoon.

Vaikka seurannan tulokset ovatkin hajanaisia ja epätäydellisiä, ne osoittavat, että tilanteen huononeminen jatkuu, mikä vaatii tilanteen yleiskuvan parantamista sekä nopeaa ja määrätietoista reagointia suuntausten muuttamiseksi. Kun pohjavettä on hyödynnetty liikaa tai se on saastunut, saattaa kestää kauan ennen kuin se on jälleen korkealaatuista. Geologisista ja maantieteellisistä olosuhteista riippuen pohjavesiesiintymien täydentyminen ennalleen saattaa viedä vuosikymmeniä.

Keskimääräisesti arvioiden noin 65 prosenttia yleisten vesilaitosten jakamasta vedestä on pohjavettä. Riippuvuus pohjavedestä vaihtelee kuitenkin yhteisön alueella. Joidenkin alueiden makean veden saanti on lähes kokonaan riippuvainen pohjavedestä, kun taas toisilla alueilla makea vesi otetaan pääasiallisesti pintavedestä. Tietyillä alueilla makean veden kysynnän lisääntyminen on johtanut pohjaveden liialliseen hyödyntämiseen, mitä kuivuusjaksot joskus edelleen vaikeuttavat ja mikä tekee kasvavan makean veden tarpeen tyydyttämisen vaikeaksi ja uhkaa sosiaalis-taloudellista kehitystä sekä ekosysteemejä, jotka ovat riippuvaisia puhtaasta ja runsaasta makeasta vedestä. Toisilla alueilla ajoissa aloitettu suunnittelu ja pyrkimykset käyttää vettä säästeliäästi osoittavat, että kysynnän hillitseminen on mahdollista siten, että siitä on etua sekä ympäristölle että taloudelle.

Euroopan ympäristökeskuksen vuonna 1995 laatimassa selvityksessä ympäristön tilasta yhteisön alueella⁽¹⁾ todetaan makean veden määrästä: "1980-luvun loppupuolella (viimeisin jakso, josta on saatavissa luotettavaa tietoa) vedenoton kokonaismäärän kaikkia käyttötarkoituksia varten arvioitiin olevan 587 m³/henkilö/vuosi, ja se vaihteli Luxemburgin 156 m³:stä/henkilö/vuosi Italian, Alankomaiden ja Espanjan noin 1000 m³:iin. Vedenotto kasvoi 35 prosenttia vuosina 1970 - 1985". Keskukseen selvityksessä todetaan pohjaveden laadusta, että nitraattipitoisuuksien korkeimmat raja-arvot (50 mg nitraattia/litra) ylitettiin noin 20 prosentin alueella maatalousmaata. Jäsenvaltioiden tulokset osoittavat, että suuntaus jatkuu ja kasvaa. Kasvinsuojeluaineiden osalta keskus arvioi, että rajat-arvot ylittyvät yli 25 prosentin alueella maatalousmaata EU:n ja EFTA:n alueella. Kasvinsuojeluaineiden laatuja ei ole määritetty.

Yhteisön toimien tarve

Toimien tarve makean veden määrän ja laadun pitkän aikavälin huonontumisen välttämiseksi tunnustettiin pohjavettä koskeneessa ministeritason seminaarissa, joka pidettiin Haagissa 26. ja 27. marraskuuta 1991. Haagin julistuksen mukaan: "on laadittava toimintaohjelma, joka

---

⁽¹⁾ "Environment in the European Union - 1995"-selvitys
Euroopan ympäristökeskus, Kööpenhamina, 1995.

tähtää makean veden varojen kestäväan hoitoon ja suojeluun. Ohjelma on toteutettava kansallisella ja yhteisön tasolla vuoteen 2000 mennessä".

Haagin julistuksessa⁽²⁾ painotettiin, että "kestävyyden tavoite olisi toteutettava yhtenäisellä lähestymistavalla, mikä tarkoittaa, että pohjavettä ja pintavettä olisi hoidettava yhtenä kokonaisuutena kiinnittäen huomiota sekä määrällisiin että laadullisiin näkökohtiin, että kaikki vuorovaikutus maaperän ja ilmakehän kanssa olisi otettava asianmukaisesti huomioon, ja että vesipolitiikka olisi yhdenmukaistettava laajempaan ympäristöyhteyteen sekä muihin ihmisen toimintoihin liittyviin politiikkoihin, kuten maatalouteen, teollisuuteen, energiaan, liikenteeseen ja matkailuun".

Neuvosto pitää 25 päivänä helmikuuta 1992⁽³⁾ ja 20 päivänä helmikuuta 1995⁽⁴⁾ antamissaan päätöslauselmissa yhteisön toimia tarpeellisina ja vaatii yksityiskohtaisen toimintaohjelman laatimista pohjaveden laajaksi suojelemiseksi ja hoitamiseksi osana yleistä vesiensuojelupolitiikkaa.

Yhteisön vesipolitiikan saattaminen ajan tasalle

Yhteisön pohjavesipolitiikka on kärsinyt kokonaissuunnittelun puutteesta ja sellaisten erityisten välineiden puutteesta, joiden avulla voitaisiin varmistaa yhdenmukaiset toimet yhteisön alueella. Pohjaveden suojelusta vuonna 1980 annetussa direktiivissä⁽⁵⁾ keskitytään varsin kapeasti teollisuuden ja taajamien päästöjen valvontaan, kun taas maatalouden, metsätalouden ja muiden lähteiden hajapäästöjen valvontaa koskevat säännökset on lisätty yhteisön ympäristölainsäädäntöön vasta hiljattain. On myös huomattava, että pohjaveden määrää ja makean veden ottoa koskevat säännökset ovat puuttuneet.

Komissio antoi 21 päivänä helmikuuta tiedonannon Euroopan yhteisön vesipolitiikasta⁽⁶⁾ osana yhteisön makean veden varojen suojelua ja käyttöä koskevan politiikan jatkokehitystä. Tiedonannossa analysoidaan nykyinen yhteisön lainsäädäntö ja sen jälkeen hahmotetaan tulevan vesivaroja koskevan kehysdirektiivin rakennetta. Tämän direktiivin avulla pitäisi varmistaa yhteisön vesipolitiikan yleinen yhdenmukaisuus ja laajempi avoimuus. Tämän tulevan kehysdirektiivin tärkein osa on joen valuma-alueeseen keskittyvän suunnittelun ja hoidon vaatimus, jonka avulla varmistetaan, että samaan ekologiseen ja vesijärjestelmään kuuluvaa vettä tarkastellaan kokonaisuutena riippumatta siitä, onko kyseessä oleva vesi pohjavettä vai pintavettä.

Toiminnan perustana olevat ympäristötavoitteet

Pohjavettä koskeva toimintaohjelma on laadittu yhteisön tämän yleisen vesipolitiikan mukaisesti ja erityisesti siinä tarkoituksessa, että se soveltuisi yhteen joen valuma-alueen käsittelyn kanssa. Pohjavettä koskevassa toimintaohjelmassa keskitytään pohjavesien määrään ja laatuun. Pintavesiä koskevat määrälliset ja laadulliset näkökohdat on lisätty, kun ne ovat tarpeellisia hoidon johdonmukaisuuden varmistamiseksi.

⁽²⁾ Haagissa 26. ja 27. marraskuuta 1991 pidetyn pohjavettä koskeneen ministeritason seminaarin julistus.

⁽³⁾ EYVL N:o C 59, 6.3.1992.

⁽⁴⁾ EYVL N:o C 49, 28.2.1995.

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 20, 26.1.1980.

⁽⁶⁾ KOM(96) 59 lopullinen, 21.2.1996.

Toimintaohjelmassa seurataan neuvoston päätöslauselmissa asetettuja tavoitteita, joissa painotetaan seuraavien osatekijöiden välttämättömyyttä:

"1) Lupajärjestelmät ja muut välineet, jotka mahdollistavat (pohja)vesien asiaankuuluvan kansallisen hoidon, 2) toimenpiteet, jotka mahdollistavat pohjavesien ehkäisevän ja kattavan suojelun, muun muassa hajapäästöjen vuoksi, 3) vedelle haitallisia aineita käsittelevien laitosten turvallisuutta koskevat yleiset määräykset, ja 4) pohjaveden suojelun kanssa yhdenmukaisten maatalouskäytäntöjen edistämistä koskevat yleiset määräykset."

Yhteisön toimivalta

Toimintaohjelmassa pyritään panemaan täytäntöön Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 130 r artiklan määräykset, joissa pyritään ennalta varautumisen periaatteeseen sekä ennaltaehkäisyä- ja vahingon torjumista sen lähteellä koskeviin periaatteisiin sekä saastuttaja maksaa -periaatteeseen perustuvaan suojelun korkeaan tasoon. Ympäristönsuojeluvaatimusten yhdentäminen muihin yhteisön politiikkoihin on olennaista toimintaohjelman onnistumisen kannalta.

Toimintaohjelma perustuu 130 r artiklassa määriteltyihin ympäristöpolitiikan periaatteisiin, artiklassa 3 b määriteltyyn toissijaisuusperiaatteeseen ja yhdistyy laajempaan jaetun vastuun käsitteeseen, sellaisena kuin se on esitetty viidennessä ympäristöohjelmassa "Kohti kestävästä kehitystä"⁽⁷⁾. Toimintaohjelman onnistuminen on riippuvainen yhteisön, jäsenvaltioiden ja paikallisen tason toimista sekä muiden asiaankuuluvien yksityisten ja julkisten toimijoiden toimista.

Toissijaisuus ja jäsenvaltioiden vastuu

Toimintaohjelma on tarkoitettu puitteeksi, jonka sisällä jäsenvaltioiden ja yhteisön olisi läheisessä yhteistyössä kehitettävä perusteet pohjavesien kestäväälle suojelulle ja käytölle. Nämä puitteet tarjoavat viitekehyksen toimien keskittämiseksi ja kohdistamiseksi sekä välineen ja mekanismit tietojen ja kokemusten vaihdolle, minkä pitäisi helpottaa jäsenvaltioiden ja yhteisön yhteisiä toimia.

Toimintaohjelmassa on otettu huomioon vaatimus, jonka mukaan toissijaisuus-periaatteelle on annettava suurempi paino, ja sen turvaaminen, että toimet toteutetaan niin lähellä todellisia olosuhteita kuin mahdollista ja että todelliset olosuhteet, joissa vettä käytetään tai siihen vaikutetaan, otetaan kokonaan huomioon. Tämän mukaisesti etusija on annettu jäsenvaltioiden vastuulla oleville toimille niin, että yhteisö määrittelee toiminnan yleiset periaatteet ja puitteet. Toimintaohjelman tärkein osa on erityisten kansallisten ohjelmien laatiminen, mikä on erityisten kansallisten, alueellisten ja paikallisten olosuhteiden ja tarpeiden mukaan toimivan jäsenvaltion vastuulla.

Yhdenmukaisuuden ja lisääntyneen avoimuuden vuoksi toimintaohjelmassa on voimassa olevaan ja tulevaan yhteisön lainsäädäntöön perustuvia toimenpiteitä ja aloitteita sekä suosituksia pidemmälle menevistä toimista. Oikeudellisten velvoitteiden ylitse menevät toimet tässä ohjelmassa olisi nähtävä jäsenvaltioiden mahdollisuuksina, joiden mukaan voidaan toimia kansallisella tasolla asianmukaisella tavalla lainsäädäntöä tai muita toimenpiteitä, kuten hallinnollisia ohjeita, vapaaehtoisia sopimuksia ja muita sellaisia käyttäen.

⁽⁷⁾ EYVL N:o C 138, 17.05.1993.

Yhteisön vesipolitiikka ja pohjavesien hoito

Toimintaohjelman laatimisen tarkoituksena on varmistaa joen valuma-alueiden käsittelyn ja vastikään annetussa Euroopan vesipolitiikkaa käsittelevässä tiedonannossa esitetyn yhteisön yleisen vesihuoltopolitiikan yhteensopivuus. Ohjelmassa keskitytään pohjavesien laatuun ja määrään. Pintaveden suojeluun ja hoitoon liittyvät määrälliset ja laadulliset näkökohdat on kuitenkin otettu huomioon, jos ne ovat aiheellisia hoidon johdonmukaisuuden varmistamiseksi. Ohjelman joitakin toimia tuetaan tulevaisuudessa tulevan vesivarojen kehysdirektiivin säännöksillä, jonka keskeisenä osana on vaatimus siitä, että vesien hoito ja suunnittelu tapahtuu jokien valuma-alueittain. Mahdolliset yhteydet tulevaan kehysdirektiiviin on osoitettu, mikäli aiheellista.

Komission rooli

Varmistaakseen yhteiset vesipolitiikan periaatteet komissio aikoo tehdä yllä mainitun ehdotuksen vesivarojen kehysdirektiiviksi, johon sisältyy perusäännöksiä pohjaveden hoidosta. Kehysdirektiivissä on säännöksiä pohjaveden suojelusta, ja ne korvaavat siten nykyisen pohjavesistä annetun direktiivin säännökset, kuten on selitetty Euroopan yhteisön vesipolitiikasta annetussa tiedonannossa. Kehysdirektiivissä on myös vaatimus makean veden oton valvonnasta. Ehdotus vesivaroja koskevaksi kehysdirektiiviksi annetaan vuoden 1996 lopussa.

Komissio arvioi nykyistä yhteisön lainsäädäntöä, ja mikäli aiheellista, harkitsee sen mukauttamista tämän toimintaohjelman tavoitteiden mukaisesti.

Komissio varmistaa vesipolitiikan yhdentämisen jatkossa muihin yhteisön politiikkoihin, silloin kun se on tarpeellista makean veden suojelulle ja käytölle. Sellaisilla toiminta-alueilla, kuin maatalous ja alueellinen kehitys, on perinpohjainen vaikutus pohjavesivarojen saatavuuteen ja laatuun, samoin kuin riippuvuus niistä. Yhdentäminen yhteiseen maatalouspolitiikkaan ja aluepolitiikkaan on erityisen tärkeää makean veden kestävä suojelun ja käytön tavoitteen saavuttamiseksi. Noudattaen viidennessä ympäristöohjelmassa "Kohti kestävä kehitystä" esitettyjä yleisiä suuntaviivoja, joita tarkennettiin edelleen komission äskettäin tekemässä ehdotuksessa viidennen toimintaohjelman tarkistamiseksi⁽⁸⁾, komissio aikoo yhdentää vesipolitiikkaa edelleen muihin yhteisön politiikkoihin, silloin kun se on tarpeellista makean veden suojelun ja käytön kannalta. Tässä toimintaohjelmassa esitetään komission harkittavaksi useita mahdollisuuksia tällaiseen yhdentämiseen erityisesti maatalouspolitiikan kanssa. Tutkimuksen ja kehittämisen merkitys vesihuollolle ja -politiikalle tunnustettiin yhteisön tutkimusohjelmassa "Ympäristö ja ilmasto 1994 - 1998". Yksi ohjelman tutkimusalueista käsittelee vesivarojen hoidon parantamista ja järjeistämistä tulevaisuudessa. Komissio painottaa viidettä toimintaohjelmaa koskevissa suuntaviivaehdotuksissa tarvetta ymmärtää paremmin ympäristön mekanismeja sekä tarvetta hankkia kehittyntä tekniikkaa vesivarojen suojelun ja käytön varmistamiseksi. Äskettäin perustetussa "ympäristö - vesi"-erityisryhmässä tunnustetaan tämän kysymyksen painopistealueita.

⁽⁸⁾ KOM(95) 647 lopullinen, 3.4.1996.

Yhteisön vesilainsäädännön täytäntöönpanon edistymistä seurataan tarkkaan, erityisesti vesien suojelemisesta maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumiselta annetun direktiivin⁽⁹⁾ sekä yhdyskuntajätevesien käsittelystä annetun direktiivin⁽¹⁰⁾ osalta, jotta niiden kokonaisvaltainen täytäntöönpano ja toiminta voitaisiin varmistaa. Komissio voi antaa ehdotuksia asiaa koskevien lainsäädännöllisten tai muiden välineiden tarpeellisista mukautuksista tai kehittämisestä, mikäli aiheellista.

Komissio aloittaa läheisessä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa taloudellisten välineiden, vapaaehtoisten sopimusten sekä muiden välineiden, joihin ei liity lainsäädännöllisiä sitoumuksia, kehittämisen ja käytön, samoin kuin vähemmän vettä kuluttavien tekniikkojen ja käytäntöjen tutkimuksen ja kehittämisen sekä erilaisia tutkimuksia, muuan muassa kartoitusta, seurantaa ja pohjavesien haavoittuvuuden määrittelyä.

Komissio toimii suuntaviivojen ja suositusten kehittämisen keskuksena, esimerkiksi hyvään käytäntöön liittyvien ohjeiden laatimisen ja tietojen sekä kokemusten vaihdon avustamisen osalta, mikäli aiheellista.

Euroopan ympäristökeskuksen ja EUROSTATin tehtävät

Euroopan ympäristökeskuksen olisi seurattava pohjaveden ympäristöllistä tilaa tiiviisti osana sitä laajaa vastuuta, joka keskukselle on jo annettu ohjelmien seurannan yhteensovittamisesta, näistä ohjelmista saatavien tietojen ja yhteisön alueen pohjaveden tilasta ja kehityksestä laadittavien selvitysten samoin kuin kansallisten pohjavettä koskevien toimintaohjelmien edistymisestä. Tämä tehtävä olisi suoritettava läheisessä yhteistyössä jäsenvaltioiden ja komission sekä EUROSTATin kanssa.

Kansalaisten osallistuminen

Kansalaisten osallistuminen ja tietoisuus toimintaohjelmasta samoin kuin koulutus- ja harjoitteluohjelmat olisi varmistettava, erityisesti silloin kun jäsenvaltiot laativat kansallisia toimintaohjelmiaan. Veden kulutus ja veden laadun ylläpito ja parantaminen riippuvat yksilön käyttäytymisestä sekä veden käytön perinteistä ja tavoista teollisuus- ja maatalousaloilla, vapaa-ajan toiminnoissa sekä matkailussa jne. Tämän takia kansalaisten ja työmarkkinajärjestöjen, kuten teollisuuden ja maatalouden alakohtaisten järjestöjen aktiivinen osallistuminen on olennaista ohjelman onnistumisen kannalta.

Kehittäminen jo toteutettujen toimien pohjalta

Jäsenvaltiot ovat tehneet vaihtelevasti aloitteita pohjavesivarojen suojelemiseksi vuonna 1991 järjestetyssä Haagin ministeritason seminaarissa annetun julistuksen mukaisesti. Muutamat jäsenvaltiot ovat laatineet suunnitelmia pohjaveden pitkän aikavälin suojelua varten osalle aluettaan tai koko alueelleen. Pohjavesien kartoitus- ja luokittelutyö on aloitettu tai sitä jatketaan. Yhteisö on rahoittanut Espanjan ja Portugalin herkkien pohjavesialueiden kartoitus- ja luokittelumenetelmien kehittämistä. Muut jäsenvaltiot voivat hyödyntää näitä kokemuksia tämän toimintaohjelman kautta. Useiden muuttujien, kuten nitraattien ja kasvinsuojeluaineiden, seurantakapasiteettia on lisätty tai seuranta on aloitettu, vaikka äskettäin

---

⁽⁹⁾ EYVL N:o L 375, 31.12.1991.

⁽¹⁰⁾ EYVL N:o L 135, 21.5.1991.

tutkimus⁽¹¹⁾ osoittaakin, että useiden jäsenvaltioiden seurantakapasiteetti on vielä riittämätöntä, mikä tekee vesiensuojelun suunnittelun vaikeaksi.

Jäsenvaltioiden pyrkimyksistä huolimatta yhdennettyyn strategiaan perustuva pohjavesien suojeleminen on useimmille jäsenvaltioille edelleen tulevaisuuden tavoite, ja rehevöitymisen valvonta on edelleen hyvin tarpeellista. Vesien suojelemisesta maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumiselta annetun direktiivin täytäntöönpanon hitaus useimmissa jäsenvaltioissa on tästä valitettavan näkyvä esimerkki.

Ohjelman hyödyt

Hyödyt ovat osaksi laadullisia, osaksi määrällisiä. Ensinnäkin korkealaatuisten makean veden tasainen ja riittävä saanti pohjavedestä kotitalouksien samoin kuin teollisuuden ja muuta käyttöä varten on hyvä asia jo sinällään. Lisäksi vesivarojen käytön järkevien ohjausvälineiden olisi johdettava käyttäjien välisten eturistiriitojen vähenemiseen tilanteissa, joissa vesivarat eivät ole riittäviä. Kalliita investointeja raskaaseen infrastruktuuriin veden saannin turvaamiseksi voidaan myös vähentää tai välttää. Korkealaatuisten pohjaveden turvaamisen olisi vähennettävä käsittely- ja puhdistuskustannuksia, silloin kun vaaditaan erityisen korkeaa laatua, esimerkiksi kotitalous- ja tietynlaista teollisuuden käyttöä varten. Siten voidaan välttää merkittäviä kustannuksia juomavesistandardien tai muiden korkealaatuista makeaa vettä koskevien vaatimusten saavuttamiseksi esimerkiksi poistamalla nitraatteja, kasvisuojeluaineita ja muita kemiallisia aineita.

Ohjelman kustannukset

Ohjelman kustannukset voidaan jakaa useaan osaan, sillä ohjelma sisältää yhdenmukaisuuden vuoksi toimenpiteitä, jotka ovat tai joiden tulisi olla nykyiseen yhteisön lainsäädäntöön perustuvia. Esimerkkeinä ovat jätevesien käsittely, nitraattien valvonta ja ympäristövaikutusten arviointi. Näiden toimenpiteiden kustannukset eivät periaatteessa aiheudu tästä ohjelmasta. Muita kustannuksia aiheutuu tällä hetkellä neuvoteltavana olevasta lainsäädännöstä, erityisesti yhdennettyä saastumisen ehkäisemistä ja valvontaa⁽¹²⁾, juomaveden laatua⁽¹³⁾ ja kaatopaikkoja⁽¹⁴⁾ koskevista direktiiveistä sekä tulevasta vesivarojen kehysdirektiivistä. Lisäksi kustannuksia aiheutuu tässä toimintaohjelmassa ehdotetuista lisätoimista.

Kustannukset vaihtelevat jäsenvaltioittain riippuen kansallisista olosuhteista ja siitä, missä määrin jäsenvaltiot toteuttavat lainsäädännön sitoumukset ylittäviä vaihtoehtoja. Tärkeää on myös se, missä määrin jäsenvaltiot ovat jo toteuttaneet nykyisessä lainsäädännössä säädettyjä toimenpiteitä.

Ehkäiseviä toimenpiteitä ja yhdennettyä suunnittelua painotetaan voimakkaasti, mikä saattaa edellyttää hallinnollisten menettelyjen vahvistamista. Tällaisen vahvistamisen kustannuksia on vaikea määritellä, koska ne ovat riippuvaisia nykyisten hallinnollisten järjestelmien rakenteen ja toimintakyvyn mukauttamisen todellisesta tarpeesta, kannustavista toimista ja

---

⁽¹¹⁾ LNEC:n selonteko: "The Costs of Groundwater Inspection in the Member States" Contract B4-3040/95/000345/MAR/D1 Lissabon, maaliskuu 1996.

⁽¹²⁾ EYVL N:o C 311, 17.11.1993.

⁽¹³⁾ EYVL N:o L 299, 30.8.1980.

⁽¹⁴⁾ KOM(91) 102, 22.5.1991, sellaisena kuin se on muutettuna ehdotuksella KOM(93) 275, 10.6.1993.

koulutusohjelmista, esimerkiksi maataloussektorilla, samoin kuin niistä hyödyistä, joita saadaan kehitettäessä päällekkäisyyttä välttäviä ja järkipäisempiä järjestelmiä.

Nykyisen ja mahdollisen likaantumisen kartoittaminen, seuranta ja inventoinnit ovat kestävän hoidon välttämättömiä välineitä ja ne ovat olennainen osa ohjelmaa. Merkittävä osa kustannuksista, mukaan lukien seurantainfrastruktuurin peruskustannukset, aiheutuvat nykyisen hajapäästöjä, kuten nitraattia, ja juomavettä koskevan lainsäädännön velvoitteista. Pohjaveden seurantaverkon perustamista ja käyttöä koskevan tutkimuksen alustavat tulokset osoittavat, että osa jäsenvaltioista on vielä kaukana siitä tilanteesta, että niillä olisi nykyisen lainsäädännön noudattamiseen vaadittavaa soveltuvaa seurantakapasiteettia. Kustannukset riippuvat muuttujien valinnasta, näytteiden oton ja analyysin määrästä ja tiheydestä ja mahdollisesta seuranta-alueen laajentamisesta. Joidenkin jäsenvaltioiden kokemukset osoittavat, että näytteiden oton ja analyysin yksikkökohtaiset käyttökustannukset alenevat huomattavasti määrän noustessa.

Tutkimus osoittaa, että pohjaveden määrän tämän hetkisen seurannan kustannukset ovat noin 2 533 000 ecua, kun taas pohjaveden laadun seurannan kustannukset nousevat 14 454 000 ecuun. Näihin lukuihin on suhtauduttava varsin suurella varovaisuudella, koska ne kattavat ainoastaan muutamia jäsenvaltioita. On erityisesti kiinnitettävä huomiota siihen, että suuret jäsenvaltiot, kuten Saksa, Ranska, Yhdistynyt kuningaskunta ja Italia eivät ole toimittaneet tietoja. On myös huomattava, että tällä hetkellä suurin osa jäsenvaltioista seuraa vain varsin rajallista määrää muuttujia.

Kustannusten ja hyötyjen seuranta

Tarkempia kustannusarvioita voidaan tehdä, kun jäsenvaltiot valitsevat ja valmistelevat konkreettisia toimia sekä aloittavat ohjelman toteuttamisen. Jäsenvaltioiden ja yhteisön olisi seurattava tarkkaan kustannusten, säästöjen ja hyötyjen kehitystä. Riittävän arvioinnin, johon sisältyvät asiaan liittyvät riskit, toteuttamiskustannukset ja saadut hyödyt, on oltava osa toteuttamisprosessia, koska se antaa tarvittavan taustan päätöksenteolle. Asiaankuuluvat käyttäjäryhmät olisi otettava mukaan perusteellisen analyysin varmistamiseksi.

On kuitenkin selvää, että toimimatta olemisen kustannukset ovat huomattavat ja että korkealaatuisen makean veden riittävän saannin välttämättömyyden perustavaa laatua oleva merkitys sekä lähitulevaisuudessa että pidemmällä aikavälillä edellyttää jo sinänsä määrätietoisia ja nopeita toimia tämän pohjavettä koskevan toimintaohjelman mukaisesti.

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON PÄÄTÖKSEKSI

pohjaveden yhdenmättyä suojelua ja käyttöä koskevasta toimintaohjelmasta

Euroopan parlamentti ja Euroopan unionin neuvosto, jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 130 s artiklan 3 kohdan;

ottavat huomioon komission ehdotuksen;

ottavat huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon;

noudattavat perustamissopimuksen 189 b artiklassa määrättyä menettelyä;

sekä katsovat, että

Haagissa 26 ja 27 päivänä marraskuuta 1991 järjestetyn pohjavettä koskevan ministeritason seminaarin julistuksessa tunnustetaan toimien tarve makean veden määrän ja laadun pitkän aikavälin heikkenemisen välttämiseksi ja edellytetään kansallisella ja yhteisön tasolla vuoteen 2000 mennessä toteutettavan toimintaohjelman laatimista, jonka tavoitteena on makean veden varojen kestävä käyttö ja suojelu;

neuvosto vaati 25 päivänä helmikuuta 1992 antamassaan päätöslauselmassa⁽¹⁾ ja 20 päivänä helmikuuta 1995 antamassaan päätöslauselmassa⁽²⁾ yksityiskohtaisen toimintaohjelman laatimista pohjaveden laajaa suojelua ja hoitoa varten osana yleistä vesiensuojelupolitiikkaa;

neuvosto korosti lupajärjestelmien ja muiden välineiden tarvetta (pohja)vesien tarkoituksenmukaista kansallista hoitoa varten, toimenpiteitä ennaltaehkäisevää, kattavaa pohjaveden suojelua varten, muun muassa hajapäästöjen vuoksi, vedelle haitallisia aineita käsittelevien laitosten turvallisuutta koskevia yleisiä määräyksiä ja pohjaveden suojelun kanssa yhteensopivia maatalouskäytäntöjä edistäviä yleisiä määräyksiä;

Euroopan ympäristökeskus esitti 10 päivänä marraskuuta 1995 ajantasaistetun selvityksen ympäristön tilasta⁽³⁾, jossa vahvistetaan pohjavesivarojen suojelutoimien tarve;

komissio antoi 21 päivänä helmikuuta 1996 neuvostolle ja Euroopan parlamentille tiedonannon Euroopan yhteisön vesipolitiikasta⁽⁴⁾; komissio kehittää vesihuoltoon liittyvää politiikkaansa edelleen ehdotuksessa vesivaroja koskevaksi kehysdirektiiviksi varmistaa yhteisön vesihuollon yhtenäisyyden ja avoimuuden;

---

(1) EYVL N:o C 59, 6.3.1992, s. 2.

(2) EYVL N:o C 49, 28.2.1995, s. 1.

(3) Selvitys "Environment in the European Union - 1995"
Euroopan ympäristökeskus, Kööpenhamina, 1995.

(4) KOM(96) 59 lopullinen.

kestävän vesihuollon yhdentäminen edelleen muihin yhteisön politiikkoihin ja erityisesti maatalouspolitiikkaan ja aluepolitiikkaan on tarpeellista; tässä toimintaohjelmassa esitetään joitakin vaihtoehtoja, joita olisi tutkittava; tällaisen yhdentämisen olisi oltava niiden tavoitteiden mukaisia, jotka on asetettu komission ehdotuksessa Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi ympäristöä ja kestävästä kehitystä koskevasta viidennestä poliittisesta toimintaohjelmasta "Kohti kestävästä kehitystä" tehdystä välikertomuksesta⁽⁵⁾;

tässä toimintaohjelmassa tunnustetaan kaikkien pohjavesien suojelun tarve; erityinen etusija olisi annettava pohjavesien suojelemiselle maaseudulla, missä suurimmat korkealuokkaiset pohjavesiesiintymät muodostuvat ja sijaitsevat;

yhteisön olisi määriteltävä yhteiset periaatteet ja yleiset kehykset toiminnalle; yhteisön olisi helpotettava pohjavesien käyttöä ja suojelua koskevien tietojen ja kokemusten vaihtoa kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla;

yhteisön alueella on erilaisia olosuhteita ja tarpeita, jotka vaativat erilaisia erityisratkaisuja; tämä erilaisuus on otettava huomioon suunnitelluissa toimissa; päätökset olisi tehtävä niin lähellä kuin mahdollista niitä tilanteita, joissa vettä käytetään tai siihen vaikutetaan; etusija on annettu jäsenvaltioiden vastuulla oleville toimille jäsenvaltioiden laatimien erityisten kansallisten toimintaohjelmien kautta;

tämän toimintaohjelman onnistuminen riippuu läheisestä yhteistyöstä ja yhdenmukaisista toimista yhteisön tasolla, jäsenvaltioiden ja paikallisella tasolla samoin kuin neuvonpidoista, tiedottamisesta ja työmarkkinajärjestöjen ja yksittäisten kansalaisten aktiivisesta osallistumisesta;

vähemmän vettä kuluttavien tekniikkojen, menetelmien ja käytäntöjen kehittämisen varmistamiseksi olisi edistettävä taloudellisten välineiden käyttöä, vapaaehtoisia sopimuksia ja muiden kuin lainsäädännöllisten välineiden käyttöä, hyvää käytäntöä koskevia ohjeita sekä tutkimusta;

kansallisten toimintaohjelmien olisi oltava valmiita sekä käytössä vuoteen 2000 mennessä osana tämän toimintaohjelman toteuttamista; yhteisön ja jäsenvaltioiden toimien toteuttamisen edistymistä olisi seurattava säännöllisten arviointien ja tarkastusten avulla;

Euroopan ympäristökeskus ja tilastoista vastaava yhteisön viranomainen (EUROSTAT) laativat läheisessä yhteistyössä selvityksen vesiympäristön tilan kehittymisestä;

on tarpeen varmistaa nykyisen makean veden ja erityisesti pohjaveden suojelua koskevan ympäristölainsäädännön tehokkaampi täytäntöönpano;

on tarpeen parantaa vesipolitiikan perusteita luotettavien ja vertailukelpoisten tietojen, tilastojen ja ilmaisimien ja toiminnasta tai toimimatta jättämisestä aiheutuvien kustannusten ja hyötyjen arviointimenetelmien avulla;

tällä päätöksellä ei rajoiteta niiden toimenpiteiden oikeudellista perustaa, jotka ovat tässä päätöksessä esitetyistä toimista johtuvien tavoitteiden mukaisia, mutta jotka hyväksytään tämän ohjelman toteuttamiseksi tai muiden yhteisön politiikkojen yhteydessä;

⁽⁵⁾ KOM(95) 647 lopullinen.

OVAT PÄÄTTÄNEET SEURAAVAA:

Ainoa artikla

Euroopan parlamentti ja neuvosto ovat yksimielisiä pohjaveden yhdenmuettyä suojelua ja käyttöä koskevan toimintaohjelman tavoitteista.

Toimintaohjelman tavoitteena on pohjaveden suojelun ja käytön varmistaminen yhdenmuettyllä suunnittelulla ja kestäväällä hoidolla, joiden tarkoituksena on estää saastumista, ylläpitää puhtaan pohjaveden laatua, ja mikäli tarkoituksenmukaista, kunnostaa saastunutta pohjavettä sekä estää pohjavesivarojen liiallinen hyödyntäminen.

Toimintaohjelman yksityiskohdat esitetään liitteessä.

Tätä päätöstä sovelletaan rajoittamatta niiden toimenpiteiden oikeudellista perustaa, jotka ovat tässä päätöksessä esitetyistä toimista johtuvien tavoitteiden mukaisia, mutta jotka hyväksytään tämän ohjelman toteuttamiseksi tai muiden yhteisöpolitiikkojen yhteydessä.

Tehty Brysselissä,

Euroopan parlamentin puolesta

Neuvoston puolesta

Puhemies

Puheenjohtaja

LIITE

POHJAVETTÄ KOSKEVA YHTEISÖN TOIMINTAOHJELMA

Puitteet yhteisölle ja jäsenvaltioille

Toimintaohjelmaa olisi pidettävä puitteena, jossa jäsenvaltioiden ja yhteisön olisi läheisessä yhteistyössä kehitettävä perusteet kestäväälle pohjaveden suojelulle ja käytölle. Ohjelman olisi toimittava toiminnan keskittämistä koskevana viitekehyksenä ja tietojen vaihdon foorumina, minkä pitäisi helpottaa neuvoston vuosina 1992 ja 1995 antamissa päätöslauselmissa vaatimia jäsenvaltioiden ja yhteisön yhdenmukaisia toimia.

Toimintaohjelmassa tunnustetaan pohjavesien saastumisen ja ehtymisen torjunnan avulla tapahtuvan pohjavesien suojelun tarve korkealaatuisen makean veden luotettavan saannin turvaamiseksi yhteisön kaikilla alueilla. Toimintaohjelmassa tunnustetaan myös pohjavesien suojelun erityinen merkitys maaseudulla, missä suurimmat korkealaatuisen pohjaveden esiintymät sijaitsevat ja muodostuvat. Tällaisten erityisen tärkeiden pohjavesien suojeleminen korkealaatuisen makean veden saannin turvaamiseksi tulevaisuudessa muodostaa yhteisön vesipolitiikan suurimman haasteen. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi ohjelmassa käsitellään sekä taajamien ja teollisuuden pääasiallisesti aiheuttamaa pistekuormitusta että lähinnä maataloustoimien ja vähemmässä määrin taajamien ja teollisuustoimien esimerkiksi ilmasta tuleva laskeuman kautta aiheuttamaa hajakuormitusta.

Toissijaisuusperiaatteen mukaisesti etusija olisi annettava toimille jäsenvaltioiden tasolla. Siten jäsenvaltioiden olisi laadittava ja toteutettava kansallisesti mukautettuja pohjavesien kestävää suojelua ja käyttöä koskevia toimintaohjelmia. Yhteisön olisi määriteltävä yhteiset periaatteet ja toiminnan yleiset puitteet.

Tässä päätöksessä hahmotellut kansalliset toimintaohjelmat olisi nähtävä välineinä, jotka yhdistävät yhteisön tason velvoitteet ja suositukset jäsenvaltioiden tason välineisiin ja toimenpiteisiin ja varmistavat siten lähestymistapojen yhdenmukaisuuden ja avoimuuden.

I OSA TOIMINTAOHJELMAN NELJÄ PÄÄLINJAA

Toiminnan neljä päälinjaa

- * Vesien suojelun ja käytön yhdennettyä suunnittelua ja hoitoa koskevien yhteisön periaatteiden kehittäminen sovellettavaksi kansallisella ja paikallisella tasolla ottaen huomioon, että pitkän aikavälin tavoitteena on koko joen valuma-alueen käsittelytavan soveltaminen pohjaveden hoitoon pohjaveden laadun ja määrän varmistamiseksi.
- * Makean veden varojen määrällistä ylläpitoa koskevien sääntöjen varmistaminen, mukaan lukien makean veden oton järkipäiset säännönmukaiset puitteet.
- * Hajapäästöistä johtuvan pohjaveden saastumisen valvontavälineiden kehittäminen, mukaan lukien hyvän käytännön ohjeet, ja pitkän aikavälin toimenpiteiden harkitseminen kestävä vesien suojelun ja käytön yhdenmukaiseksi edelleen maatalouspolitiikkaan.

- * Pistekuormituspäästöjen valvontavälineiden kehittäminen, mukaan lukien säännönmukaiset puitteet ja kannustimet ympäristöystävällisten tuotantotapojen ja -menetelmien kehittämiseksi.

Näiden neljän toimintalinjan olisi saatava yhteisön tasolla tukea tutkimus- ja kehittämisohjelmista, samoin kuin tarpeen mukaan sopivista kansallisista aloitteista, esimerkiksi haavoittuvuuteen, epäpuhtauksien huuhtoutumiseen, happamoitumiseen ja kriittisten kuormien, hoitosuunnitelmien ja muiden sellaisten arviointimenetelmien edelleen kehittämiseen liittyvistä aloitteista. Veden laadun ja määrän seuranta ja vesiympäristön tilaa koskevan perusteellisen ja luotettavan tietopohjan saamista olisi pidettävä välttämättömänä kansallisten toimintaohjelmien onnistumiselle.

TOIMINTALINJA 1. SUUNNITTELUN JA HOIDON PERIAATTEET

Yhdennetyn suunnittelun ja hoidon tavoitteet

Yhdennetyn suunnittelun ja hoidon tavoitteena on varmistaa, että pohjaveden suojeleminen ja käyttö ovat osa makean veden varojen yhdennettyä hoitoa. Pohjavesi olisi nähtävä kiinteänä osana vesikiertoa, joka on dynaamisessa vuorovaikutuksessa pintaveden kanssa sekä määrän- että laatuolosuhteiden suhteen. Tavoitteena on myös, että pitkällä aikavälillä pohjavesiä hoidetaan osana joen valuma-alueen käsittelyä yhdessä pintavesien kanssa.

- * Määrän kestävä ohjauksen avulla olisi turvattava puhtaan pohjaveden saatavuus pitkällä aikavälillä ja varmistettava, ettei pohjavettä hyödynnetä liikaa, jotta voidaan välttää korjaamattomat vahingot pohjavesiesiintymässä määrän ja laadun suhteen ja jotta voidaan ehkäistä pohjavedestä riippuvaisten ekosysteemien huonontuminen ja heikentyminen. Koska täydentymisen olosuhteet ja vedenoton vaatimukset voivat vaihdella huomattavasti vuoden mittaan, voisivat tällaiset rajoitukset perustua keskimääräisiin laskelmiin, jolloin väliaikainen ylikäyttö voidaan sallia edellyttäen, ettei tämä vaaranna tavoitteen saavuttamista. Sopivaan laadun hoitoon olisi myös sisällytettävä pohjaveden määrän täydentyminen kestävä tasolle, jos tarpeellista.
- * Laadun kestävä ohjauksen avulla olisi suojeltava ja säilytettävä kaikkia pohjavesiä, ja milloin tarkoituksenmukaista, parannettava tämänhetkistä laatua pitkällä aikavälillä. Tämän saavuttamiseksi tehtävien toimien pitäisi perustua ennaltaehkäisyyn ja pilaantumisen lähteellä tapahtuvan toiminnan periaatteisiin ja saastuttajia maksaa -periaatteeseen. Laadun suojeleminen tarkoituksena on oltava pilaantumisen suorien ja välillisten lähteiden poistaminen tai minimointi sekä pohjavesikerroksen yläpuolella olevan maapeitteen suojelukapasiteetin turvaaminen. Laadun kestävä ohjaukseen olisi myös sisällytettävä saastuneen pohjaveden laadun kunnostaminen ottaen huomioon käytännöllisyys ja realistiset aikarajat, mikäli tarkoituksenmukaista. Kunnostuksen tavoitteena olisi mahdollisimman pitkälle oltava juomavesistandardien tai muiden tällaisen kunnostetun veden käyttöön soveltuvien laatustandardien täyttäminen.
- * Toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä sen varmistamiseksi, että makean veden varoja, ja erityisesti pohjavesiä, suojellaan ja käytetään sellaisen suunnitelman mukaisesti, johon sisältyy periaatteessa kaikki käytettävissä olevat vesivarat ja niiden välinen vuorovaikutus. Soveltaminen muun muassa kotitalous-, teollisuus- ja maatalouskäyttöön, energiantuotantoon ja vapaa-ajan käyttöön olisi otettava huomioon tässä yleissuunnittelussa. Suunnittelulla ja sitä seuraavilla hoitosuunnitelmilla olisi

turvattava riittävä makean veden saanti jokien, järvien, kosteikkojen ja kasvipeitteen sekä muiden luonnon ekologisten toimintojen ylläpitämiseksi.

- * Käyttäjien erilaisiin tarpeisiin sekä toimintoihin, jotka vaikuttavat tai saattavat vaikuttaa pohjaveden ja pintaveden laatuun ja määrään sekä pohjavedestä riippuvaisiin ekologisiin toimintoihin, olisi kiinnitettävä asiaankuuluvaa huomiota.
- * Merkittävää käsittelyä saastuttavien aineiden, kuten nitraattien ja kasvinsuojeluaineiden, poistamiseksi ei tulisi pitää pohjaveden kestävä hoidon yleisenä strategiana. Merkittävää käsittelyä saastuneen pohjaveden puhdistamiseksi, jotta voidaan täyttää juomaveden laatua koskevat standardit tai muut vaatimukset, olisi käytettävä vain silloin, kun kiireellinen tarve tai erityistilanteet tekevät sen välttämättömäksi. Tavanomaisten tilanteiden käsittely olisi rajattava suodattamiseen, ilmastukseen, desinfiointiin ja niin edelleen.

Toiminta jäsenvaltioiden tasolla

- * Jäsenvaltioiden olisi tarkastettava vesisektorin ja nykyisen hallintorakenteen suorituskyky sekä lainsäädäntö ja tehtävä tarvittaessa tarkoituksenmukaisia mukautuksia erityisesti toimintojen ja sääntöjen järjeistämiseksi ja päällekkäisyyksien välttämiseksi. Uusia rakenteita, lakeja ja sääntöjä olisi otettava käyttöön siltä osin kuin se on tarpeellista ja tarkoituksenmukaista.
- * Makean veden määrää ja laatua olisi seurattava ja arvioitava tarkoituksenmukaisesti, jotta liiallisen hyödyntämisen tunnusmerkit ja syyt sekä laadussa tapahtuvat muutokset olisivat ajoissa havaittavissa. Luomalla kansallisia seurantaohjelmia, joita täydennetään tarpeen mukaan, olisi mahdollistettava makean veden määrässä ja laadussa tapahtuvien kielteisten muutosten tarkka seuranta ja niihin reagointi.
- * Olisi pyrittävä makean veden suurehkoon seurantakapasiteettiin vesien suojelemisesta maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumiselta annetun neuvoston direktiivin 91/676/ETY⁽⁶⁾ ja yhdyskuntajätevesien käsittelystä annetun neuvoston direktiivin 91/271/ETY⁽⁷⁾ mukaisesti. Tulevassa vesivaroja koskevassa kehysdirektiivissä olisi järjeistettävä nykyisen yhteisölainsäädännön seuranta-vaatimuksia ja samalla vaadittava tarkoituksenmukaisen seurannan aloittamista, jotta makeaa vettä saastuttavat piste- ja hajakuormituslähteet voidaan inventoida.
- * Jäsenvaltioiden olisi tunnistettava nykyiselle ja tulevalle juomavedensaannille ja erityisesti ekologisille toiminnoille tärkeät pohjavesialueet. Jäsenvaltioiden olisi lisäksi tunnistettava alueet, joiden pohjavesi on erityisen herkkä saasteille esimerkiksi erityisten geologisten tai ilmastollisten olosuhteiden, maaperän luonteen tai ihmisistä johtuvien vaikutusten takia. Jäsenvaltioissa on jo pitkään ollut tapana määrätä juomaveden ottamiseen tarkoitettujen porakaivojen ympärille erityisiä suojeluvyöhykkeitä, joiden sisällä, riippuen etäisyydestä porakaivoon, kaikki tai tietyt teollisuuden tai maatalouden toiminnot ovat kiellettyjä tai niitä on rajoitettu. Vyöhykkeiden tunnistamista ja vyöhykkeisiin jakamista pohjavesien ja pintavesien suojelemiseksi vaaditaan myös nykyisessä yhteisön lainsäädännössä, esimerkiksi vesien

---

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 375, 31.12.1991.

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 135, 21.5.1991.

suojelemisesta maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumiselta annetussa neuvoston direktiivissä 91/676/ETY ja yhdyskuntajätevesien käsittelystä annetussa neuvoston direktiivissä 91/271/ETY. Lisäksi muun yhteisön lainsäädännön, kuten luonnonvaraisten lintujen suojelusta annetun neuvoston direktiivin 79/409⁽⁸⁾ ja luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annetun neuvoston direktiivin 92/43⁽⁹⁾ mukainen vyöhykkeisiin jakaminen liittyy usein pohjaveden laadusta ja määrästä riippuvaisiin vesiekosysteemeihin.

Pohjaveden suojelemiseksi tehtävän vyöhykkeisiin jaon yhteydessä olisi hyödyllistä yhteensovittaa vyöhykkeet edellä mainittujen muihin tarkoituksiin jaettavien vyöhykkeiden kanssa. Vyöhykkeiden mallien ja piirteiden valintaa voitaisiin myös kehittää tai mukauttaa tarkoituksenmukaisella tavalla alueisiin jakamisen ja toimenpiteiden, kuten saastuttavien toimien rajoittaminen tai kieltäminen, valinnan yhdenmukaisuuden turvaamiseksi. Toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä, jotta voidaan varmistaa näiden herkkien alueiden erityispiirteiden vaatiman suojelun tarvittava taso. Riippuen alueen herkkyyden luonteesta näihin toimenpiteisiin voisi kuulua taajamien ja teollisuuden päästöjen, lannan ja lannoitteiden käytön, tiettyjen kasvinsuojeluaineiden ja biosidien käytön rajoittaminen tai kieltäminen, siinä määrin kun on tarpeellista.

- * Jäsenvaltioiden olisi tarkastettava ja milloin tarkoituksenmukaista mukautettava ja vahvistettava juomavedenottopisteiden suojelutoimenpiteitä.
- * Jäsenvaltioiden olisi tehtävä läheistä yhteistyötä rajat ylittävien esiintymien ja mahdollisten rajat ylittävien vaikutusten osalta. Strategista aluesuunnittelua, johon liittyvät laajat vesisuunnitelmat ja maankäyttösuunnitelmat, olisi pidettävä makean veden suojelua ja hoitoa tukevana keskeisenä välineenä.
- * Rajat ylittävän pohjavesiesiintymän ohjauksen olisi tapahduttava kehittämällä kansainvälistä yhteistyötä aina, kun kansallisilla suunnitelmilla voi olla merkittäviä vaikutuksia naapurimaihin, ja silloin kun tarkoituksenmukaista, kansainvälisten sopimusten, kuten nykyisen maasta toiseen ulottuvien vesistöjen ja kansainvälisten järvien käyttöä ja suojelua koskevan yleissopimuksen yhteydessä. Tällainen pitkän aikavälin kansainvälinen yhteistyö olisi varmistettava jokien valuma-alueiden käsittelyn periaatteen avulla, joka määrittää tulevaisuuden vesivarojen kehysdirektiivissä.

Toiminta yhteisön tasolla

- * Seurannan osoittamat selkeät merkit pohjaveden määrän ja laadun huononemisesta edellyttävät yhdentämistä edelleen yhteisön politiikan tärkeisiin alueisiin, erityisesti maatalous- ja aluepolitiikkaan, jotta pohjaveden yhdennetyn suojelun ja käytön tavoitteisiin päästään. Tällaisen pitkän aikavälin yhdentämisen olisi tapahduttava yhteisön tasolla, ja esimerkiksi vuoden 1997 puoliväliin mennessä laadittavaa Euroopan aluesuunnittelu- ja aluekehitystavoitetta (European Spatial Development Perspective) olisi tutkittava tässä yhteydessä.

⁽⁸⁾ EYVL N:o L 103, 25.4.1979.

⁽⁹⁾ EYVL N:o L 206, 22.7.1992.

- * Komission olisi edistettävä sitä, että makean veden varoihin liittyvissä hankkeissa ja toimitissa noudatetaan tällaista yhdennettyä suunnittelua ja hoitoa, kun ne toteutetaan yhteisön aloitteesta ja/tai rahoituksella.
- * Komission olisi laadittava suosituksia toimista, joihin olisi ryhdyttävä suunnitteluun ja hoitoon liittyvien välineiden kehittämiseksi, mukaan lukien kartoitus- ja seurantamenetelmien vertailtavuus, lisäsuojelua tarvitsevien ekologisesti herkkien alueiden tunnistamisperusteet, vyöhykkeisiin jakaminen, hyvän käytännön ohjeet. Tietojen ja kokemusten vaihtoa ja koulutus- ja harjoitteluohjelmien aloittamista sekä tutkimusohjelmia olisi kannustettava.

TOIMINTALINJA 2. MAKEAN VEDEN OTTO

Järkiperäinen lainsäädännöllinen kehys makean veden otolle

Veden otto laajoilla yhdyskunta-, teollisuus- tai maaseutualueilla sekä matkailukeskuksissa ylittää usein makean veden luonnollisen täydentymiskyvyn. Määrän ylläpitoon liittyvät ongelmat, jotka voivat olla kausittaisia tai pysyviä, ovat erityisen vakavia eteläisissä jäsenvaltioissa.

Liiallinen hyödyntäminen voi johtaa vesikerroksen alenemiseen, mistä voi seurata vedensaantiongelmia käyttäjille tai veden saannin pysyvää ylikäyttöä tai vakavaa huononemista valuma-alueella, ja siten pohjavedestä riippuvaiset ekosysteemit vaarantuvat. Rannikko- ja saaristoalueilla pohjavesikerroksen aleneminen voi johtaa meriveden pääsyyn pohjaveteen ja pohjaveden suolaantumiseen. Pohjavesikerroksen aleneminen voi myös johtaa hapettumisen aiheuttamaan vaarallisten aineiden liikkeelle lähtöön kerroksista, jotka ovat aiemmin olleet pohjavesikerroksen peittämiä. Tiettyjen geologisten olosuhteiden vallitessa vesikerroksen aleneminen saattaa johtaa kerrostumien vajoamiseen, mikä saattaa aiheuttaa vahinkoa rakennuksille ja laitoksille tai muita maan vajoamisen seurauksia.

Makean veden puutetta korvaaviin toimiin kuuluvat veden siirtäminen alueiden välillä sekä keinotekoinen täydentyminen. Suurten makean veden määrien siirtäminen muualle juomavedeksi tai kastelua sekä muuta sellaista käyttöä varten toisilta alueilta voi aiheuttaa ongelmia ottoalueen tai vesistön alajuoksun ekosysteemeille normaalin veden saannin tyrehtyttyä. Pohjaveden keinotekoinen täydentyminen on jäsenvaltioiden joillakin alueilla yleisesti käytetty tapa (juoma)veden saannin hallitsemiseksi. Mikäli tällainen keinotekoinen täydentyminen suoritetaan käyttäen laadultaan sopivaa vettä sekä tarkoituksenmukaista seuranta- ja tarvittavaa valvontaa, sitä voidaan käyttää taloudellisesti toteuttamiskelpoisena tapana täydentää pohjavesiesiintymiä sekä määrän että laadun suhteen pysyvästi tai lyhyemmällä aikavälillä sellaisilla alueilla, joilla veden kysyntä- ja luonnollisen täydentymisen mahdollisuudet vaihtelevat merkittävästi kausittain. Valvonta on välttämätöntä, jotta voidaan varmistaa, että pohjavedelle tai sen saannista riippuvaisille ekosysteemeille ei aiheuteta korvaamatonta vahinkoa.

Tavoitteet

Tavoitteena on varmistaa pohjaveden ja pintaveden laadun tarkoituksenmukainen ohjaus jokialueella, missä pohjavesi ja pintavesi ovat vuorovaikutuksessa keskenään tai toisistaan riippuvaisia saatavilla olevien voimavaroja koskevien tietojen perusteella. Pohjaveden vähimmäistaso ja pohjaveden vähimmäisvirtaus, jotka ylläpitävät ekosysteemien säilyttämiseen tarvittavaa jokien ja järvien veden perustasoa, olisi varmistettava. Pohjavesiin kohdistuvaa

mittavaa vedenottoa, joka johtaa pohjavesien liialliseen hyödyntämiseen pitkällä aikavälillä, olisi vältettävä.

Lisäksi tavoitteena on rohkaista makean veden säästämiseen tähtäävää politiikkaa, jotta makean veden otto voidaan pitää pienenä ja jotta voidaan varmistaa, että veden säästämisen, uudelleen käytön ja makean veden varojen hyvän hoitamisen rohkaisemista painotetaan asianmukaisesti.

Toiminta jäsenvaltioiden tasolla

- * Jäsenvaltioiden olisi laadittava karttoja sekä tehtävä inventointeja pohjavesiesiintymistä kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla, jotta yhdenmuettyä hoitoa varten saadaan perustietoja. Jotkut jäsenvaltiot ovat jo edistyneet pitkälle kartoituksessa, mukaan lukien tietokonekäsittely, kun taas muut ovat vasta aloittaneet tällaisen työn. Karttoja voidaan laatia sekä kuvailevina viitekarttoina, kuten hydrogeologisina karttoina, että sovellettuina karttoina, jotka on laadittu erityisaiheista, kuten pohjavesiesiintymän tuottavuudesta, herkkyydestä, pintaveden kanssa tapahtuvan vuorovaikutuksen tunnistamisesta, päästöistä jokiin tai järviin jne.
- * Makean veden ottoa koskeva lupajärjestelmä, johon liittyy tarvittaessa yleisiä ohjeita, olisi kohdistettava kaikkiin käyttötarkoituksiin, esimerkiksi kotitalous-, teollisuus- ja maatalouskäyttöön sekä vapaa-ajan toimintoihin. Makean veden ottoa koskevaa lupajärjestelmää olisi sovellettava kaikkiin tietyn vähimmäisrajan ylittäviin suuriin ottoihin ottaen huomioon käytettävissä olevat varat, mahdolliset käyttäjien väliset eturistiriidat, ekosysteemien tarpeet ja niin edelleen. Lupien voimassaoloa olisi tarkistettava määräajoin ja tarvittaessa lupia olisi mukautettava. Joustavammat säännöt saattavat olla sovellettavissa alueilla, joilla on suuri vuosittainen sadanta ja makean veden hyvä saatavuus, sillä edellytyksellä, että toteutetaan myös suojelutoimet, joiden avulla vältetään korjaamattomien vahinkojen aiheutuminen tällaista makeaa vettä käyttäville ekosysteemeille.
- * Lupajärjestelmän olisi katettava suurten vesimäärien alueiden väliset siirrot, silloin kun tarkoituksenmukaista, koska mahdollisten käyttäjien määrä ja siirroista johtuvat eturistiriidat voivat johtaa erityisiin ongelmiin. Lisäksi vedenottoalueella olisi tehtävä ympäristövaikutusten arviointi, jotta voidaan välttää pohjaveden täydentymisen vaarantuminen niillä alueilla, joilta vesi on peräisin.
- * Hallinnolliset rajat ylittävien hydrografisten valuma-alueiden ja pohjavesiesiintymien veden käytön laajan suunnittelun varmistamisesta olisi pidettävä huolta, toisin sanoen joen valuma-alueen käsittelyn näkökulmasta. Kun harkitaan vedenottolupia, olisi kiinnitettävä erityistä huomiota alajuoksun käyttäjien ja ekosysteemien tarpeisiin.
- * Vesivarojen säästämisen ja hyvän hoidon edistämisen mahdollisuuksia olisi harkittava, jotta makean veden oton määrä pysyy pienenä, erityisesti veden puutteesta kärsivillä alueilla. Tähän voisi sisältyä suosituksia uusista kastelukäytännöistä, jakelujärjestelmien uudistamisesta häviöiden vähentämiseksi ja erilaatuisen veden käyttämisestä eri tarkoituksiin, mittareiden asentamisesta, taloudellisten välineiden, kuten asianmukainen hinnoittelu ja verokannustimet, käytöstä tehokkaan käytön edistämiseksi. Puhtaan teknologian ja parhaan käyttökelpoisen tekniikan periaatteisiin perustuvien uusien

menetelmien kehittämistä olisi kannustettava, kuten olisi myös veden uudelleenkäytön mahdollisuuksia, siten kuin esimerkiksi yhdyskuntajätevesien käsittelystä annetussa neuvoston direktiivissä 91/271/ETY on säädetty.

- * Keinotekoisien täydentymisen edellytyksenä olisi oltava lupajärjestelmä tarkoituksenmukaisen valvonnan turvaamiseksi. Täydentymisen ympäristö-vaikutusten arvioinnille ja seurannalle sekä laadun valvonnalle olisi kehitettävä standardeja, jotta käytettäisiin parasta käyttökelpoista tekniikkaa (BAT) ja ympäristön kannalta parhaita menettelytapoja (BEP).

Toiminta yhteisön tasolla

- * Makean veden ottoon liittyviä vähimmäisvaatimuksia sisältävä lainsäädännöllinen kehys olisi kehitettävä nykyisiin makean veden varoihin kohdistuvien lisääntyvien paineiden vuoksi. Tämän lainsäädännöllisen kehyksen avulla olisi varmistettava, että makeaa vettä otetaan sopivimmasta lähteestä sopivimpana ajankohtana. Lainsäädännöllisessä kehyksessä olisi otettava huomioon pohjaveden ja pintaveden saatavuus, kausittaiset vaihtelut ja luonnollisen täydentymisen piirteet, samoin kuin mahdollinen pohjaveden ja pintaveden välinen vuorovaikutus ja riippuvuus. Tulevaan vesivarojen kehysdirektiiviin olisi sisällytettävä määräyksiä pohjavedestä ja pintavedestä otettavan makean veden valvonnasta ottaen huomioon saatavuus ja laatuvaatimukset kyseisellä joen valuma-alueella. Veden korkean laadun varmistamiseksi olisi yhdyskuntajätevesien käsittelyä sekä haja- ja pistekuormituksen valvontaa koskeva lainsäädäntö otettava myös huomioon.

TOIMINTALINJA 3. HAJAKUORMITUS

Hajakuormituksen ympäristöhaasteet

Hajakuormitusta voidaan kuivailla niin, että kuormituksella on varsin alhainen intensiteetti yksikköaluetta kohden, mutta sitä tulee laajalta alueelta. Hajakuormituksen luonteen vuoksi yksittäisiä saastuttajia on vaikea tunnistaa, erityisesti pohjaveden saastumisen osalta, jolloin saastuttavien aineiden käyttämisen tai vapauttamisen ja niiden mahdollisen havaitsemisen välinen aikaväli saattaa olla useita vuosikymmeniä. Tämän hajakuormituksen luonteen vuoksi olisi valittava yleisempi lähestymistapa makean veden uhkien poistamiseksi tai vähentämiseksi. Korjaavat toimenpiteet olisi kohdistettava laajasti niihin menetelmiin, joissa saastuttavia aineita käytetään.

Hajakuormituksen pohjaveteen ja pintaveteen kohdistuvat uhat ovat peräisin maatalous- ja teollisuustoimista, liikenteestä ja kaupungistumisesta joko paikallisten vaikutusten kautta tai kauempaa ilmakehässä tapahtuvan kaukokulkeutumisen kautta. Jäsenvaltioissa äskettäin tehdyn pohjaveden järjestelmällisemmän seurannan tuloksena on havaittu laajoja nitraattien ja kasvinsuojeluaineiden esiintymiä jäsenvaltioiden alueella, mikä merkitsee vakavaa uhkaa pohjaveden laadulle sekä juomavesikäytön että yleensä makean veden ekologisen laadun suhteen. Kasvinsuojeluaineiden ja biosidien käyttö rautateillä, maanteilla, leirintäalueilla ja niin edelleen aiheuttaa myös merkittävää hajakuormitusta, koska käyttö on voimaperäistä.

Karjanhoidon keskittyminen on aiheuttanut ongelmia nitraattien makeaan veteen huuhtoutumisen vuoksi. Lannan ja kemiallisten lannoitteiden voimaperäinen käyttö maataloudessa on lisännyt makean veden rehevöitymistä ja uhkaa pohjaveden laatua. Tiettyjen

kasvinsuojeluaineiden voimaperäinen käyttö maa- ja metsätaloudessa on myös johtanut niin suuriin pohjavettä ja pintavettä pilaavien aineiden pitoisuuksiin, että se aiheuttaa ongelmia jäsenvaltioiden alueella. Huomattavat lisäykset puhdistamolietteen levittämisessä maatalous- ja muulle maalle keinona hävittää jätevesipuhdistamoissa syntyneet kasvavat lietemäärät lisäävät myös hajakuormituksen aiheuttamia ympäristöpaineita.

Teollisuuden, liikenteen, lämmitysjärjestelmien ja polttolaitosten päästöt ilmakehään sekä muiden suurten laitosten päästöt, kuten typen oksidit, rikkidioksidit ja muut kaasut kulkeutuvat pitkien matkojen päähän ja laskeutuvat ilmakehästä kasvattaen pohjaveden saastumisriskiä ja aiheuttaen tai lisäten makean veden rehevöitymistä ja happamoitumista suoraan tai välillisesti maaperän kautta. Voimaperäisen karjanhoidon aiheuttama lannasta haihtuvan ammoniakkin laskeutuminen ilmakehän kautta vaikuttaa myös makean veden rehevöitymiseen. Lisäksi on osoitettu, että kasvinsuojeluaineiden ja biosidien laskeumia tulee ilmakehästä sadeveden mukana.

Tavoitteet

Päätavoitteena on pohjaveden hajakuormituksen uhkien vähentäminen ja mahdollisuuksien mukaan välttäminen, jotta pohjaveden nykyinen laatu voidaan ylläpitää tai sitä voidaan parantaa ja jotta kehitystä voidaan edistää ympäristöystävällisen maankäytön suuntaan. Pohjaveden suojelun kokonaistavoitteen yhteydessä olisi hajakuormituksen ympäristölle aiheuttamien paineiden lievittämisen oltava etusijalla, koska suurimmat pohjavesesiintymät sijaitsevat ja muodostuvat maaseudulla, johon kuuluu maa- ja metsätalous sekä luonto yleensä ja jossa hajakuormitus aiheuttaa suuria uhkia.

Lisätavoitteena on luoda yhteisön puitteet kestävää käyttöä koskevien hyvään käytäntöön liittyvien ohjeiden kehittämiseksi sellaisille aineille, jotka aiheuttavat tai väärin käytettynä voivat aiheuttaa uhkia makean veden laadulle, kehittämällä edelleen kasvinsuojelutuotteiden kestävää käyttöä koskevaa yhdennettyä strategiaa, johon sisältyy yksityiskohtaisempia määräyksiä kasvinsuojelutuotteiden jakelusta ja myynnistä, käyttörajoituksista sekä vaarallisimpien kasvinsuojeluaineiden korvaamisesta, viidennen ympäristön toimintaohjelman tavoitteiden mukaisesti, ottaen huomioon toimintatapojen ja olosuhteiden erot yhteisön eri alueilla. Tätä tavoitetta on erityisesti sovellettava biosidien ja kasvinsuojeluaineiden sekä lannoitteiden käyttöön.

TOIMINTALINJA 3.1 YMPÄRISTÖN KANNALTA KESTÄVÄÄN MAATALOUTEEN TÄHTÄÄVÄN OHJELMAN KEHITTÄMINEN

Maaseudun toimintojen aiheuttamien ympäristöpaineiden lievittämisen tulisi strategisesti olla tärkeysjärjestyksessä ensimmäisenä. Pohjaveden uhat maaseudulla johtuvat pääasiassa maataloustoiminnasta, kun lannan nitraatit ja muut lannoitteet sekä kasvinsuojeluaineet ja biosidit huuhtoutuvat pohjaveteen. Näitä pohjavedelle ja pintavedelle aiheutuvia uhkia voidaan lieventää ainoastaan pitkällä aikavälillä siirtymällä kohti kestävää maataloutta. Maatalouden toimintatapojen olisi siten oltava strategisina osatekijöinä pohjaveden ja pintaveden laadun suojelussa.

Koska maatalouspolitiikka kuuluu yhteisön yksinomaiseen toimivaltaan, se merkitsee, että toimet olisi suunnattava yhteisön tason muutoksiin, jotta voidaan kehittää tarpeelliset puitteet jäsenvaltioiden toiminnalle.

Yhteisen maatalouspolitiikan uudistaminen vuonna 1992 johti maatalousmarkkinoiden ja maaseudun kehityksen ohjaukseen liittyvien uusien välineiden käyttöönottoon.

- * Neuvoston asetuksessa 1765/92⁽¹⁰⁾ yhdistetään korvaukset maatalousmaan viljelyskäytöstä poistamista koskeviin velvoitteisiin.
- * Neuvoston asetuksessa 2078/92⁽¹¹⁾ rohkaistaan ympäristön vaatimusten kanssa paremmin yhteensopivien tuotantotapojen vapaaehtoista käyttöönottoa.
- * Neuvoston asetuksessa 2080/92⁽¹²⁾ edistetään maatalousmaan metsittämistä
- * Vuonna 1993 tehdyssä muutoksessa rakennerahastoista annettuun neuvoston asetukseen 2052/88⁽¹³⁾ vaaditaan kyseessä olevien alueiden ympäristön tilan arviointia.
- * Yhteiseen maatalouspolitiikkaan kuuluu myös muita kuin taloudellisia välineitä, joiden avulla voidaan auttaa vesiympäristön laadun parantamista. Erityisesti neuvoston asetuksessa 2092/91⁽¹⁴⁾ määritellään luonnonmukaisia tuotantotapoja satojen tuottamiselle.
- * Neuvoston asetuksessa 125/93⁽¹⁵⁾ ja neuvoston asetuksessa 3611/93⁽¹⁶⁾ on säännöksiä, joissa otetaan huomioon ympäristönsuojelu naudanlihan tuottajien palkkiojärjestelmän yhteydessä.

On vielä liian varhaista arvioida varmasti näitä rohkaisevia ensiaskeleita kohti ympäristöystävällisempää maataloutta, mutta alustavat tulokset osoittavat jo, että näillä toimenpiteillä on ollut myönteisiä vaikutuksia, ja että lisäaskeleet kohti kestävyyttä olisivat epäilemättä hyödyllisiä makeaan veteen kohdistuvien kielteisten vaikutusten vähentämiseksi.

Ympäristön tarpeiden yhdentäminen maatalouden käytäntöihin maatalouden suuntaamiseksi kohti kestävyyttä, kun yhteisön maatalouspolitiikkaa kehitetään tulevaisuudessa, ei palvelisi ainoastaan makean veden suojelua, vaan olisi hyödyllistä ympäristötavoitteiden kannalta laajemmin, samoin kuin sillä olisi laajempia vaikutuksia sosiaalis-taloudellisten tavoitteiden saavuttamisessa.

Toiminta jäsenvaltioiden ja yhteisön tasolla

Kun yhteistä maatalouspolitiikkaa kehitetään tulevaisuudessa, olisi ympäristöasioiden maatalouteen yhdentämiseen sisällytettävä erityisesti ympäristönsuojeluun, mukaan lukien makea vesi, kehitettyjä ja suunnattuja toimenpiteitä. Tällä hetkellä nämä toimenpiteet vaikuttavat vain osaan maatalousbudjettia. Olisi tutkittava mahdollisuuksia laajentaa huomattavasti maatalouden ympäristönsuojelutoimia YMP:n yhteydessä.

⁽¹⁰⁾ EYVL N:o L 181, 1.7.1992.

⁽¹¹⁾ EYVL N:o L 215, 30.7.1992.

⁽¹²⁾ EYVL N:o L 215, 30.7.1992.

⁽¹³⁾ EYVL N:o L 193, 31.7.1993.

⁽¹⁴⁾ EYVL N:o L 198, 22.7.1991.

⁽¹⁵⁾ EYVL N:o L 18, 27.1.1993.

⁽¹⁶⁾ EYVL N:o L 328, 29.12.1993.

- * Kaikkia mahdollisuuksia ja strategioita vähentää hajakuormituksen, kuten nitraattien ja kasvinsuojeluaineiden, vaikutuksia olisi tutkittava. Taloudellisten välineiden käyttöönoton olisi oltava mukana toimenpiteiden joukossa. Nämä välineet voivat perustua ympäristöystävällistä ja kestävää maataloutta edistäviin uusiin kannustimiin. Ympäristökustannusten sisällyttämistä hintoihin koskevan periaatteen käyttöä suoraan kemiallisten lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden tai voimaperäisestä karjataloudesta syntyvän lannan liialliseen käyttöön kohdistuvan verojen ja maksujen avulla voitaisiin tutkia. Lisäksi tällaisten välineiden toteuttamiskelpoisuutta olisi tutkittava, mukaan lukien se, voitaisiinko taloudellisia välineitä toteuttaa paremmin yhteisön tasolla kilpailun vääristymien välttämiseksi.
- * Mahdollisuuksia ympäristöystävällisen maatalouden edelleen edistämiseen annetaan useissa neuvoston asetuksissa:

Neuvoston asetus 1765/92, vaikka velvoitteet maan viljelyskäytöstä poistamisesta onkin pääasiassa suunnattu ylituotannon hillitsemiseen ja ainoastaan rajallinen määrä säännöksiä liittyy ympäristönsuojeluun. Tässä viitekehyksessä viljelyskäytöstä poistettua maata ei ole välttämättä poistettu maanviljelystä, vaan sitä voidaan käyttää muiden kuin elintarviketuotteiden tuotantoon. Muiden kuin elintarvikkeiden tuotannon ympäristövaikutuksia olisi myös käsiteltävä asianmukaisesti. Olisi tutkittava tarkempia ympäristöolosuhteita, jotka perustuvat vesien suojelun ja ympäristön kanssa yhteensopiviin maanviljelykäytäntöihin, mukaan lukien yhteisöpuitteiden hyödyllisyys varmistettaessa ympäristön kannalta oikea viljelyskäytöstä poistetun maan hoito. Sekä maanviljelijöitä että ympäristöä hyödyttävien win-win-tilanteiden saavuttamisen pitäisi olla mahdollista yhdistämällä ympäristönsuojelun tarve maataloustuotannon hillitsemisen tarpeeseen. Makean veden suojelun yhteydessä olisi analysoitava, onko lyhytaikaisella viljelyskäytöstä poistamisella vain rajallisia vaikutuksia vai lisääkö se jopa nitraattien huuhtoutumista.

Joen törmii reunustaville haavoittuville alueille ja alueille, joiden pohjavesi on tarkoitettu nykyistä tai tulevaa kotitalouskäyttöä varten, keskittynyt pitkäaikainen tai pysyvä viljelyskäytöstä poistaminen olisi hyödyllistä vesivarojen suojelulle. Korvausten olisi perustuttava keskimääräisen tuotokseen ottaen huomioon hyvän maatalouskäytännön ohjeet. Tähän sisältyisivät vesien suojelun ja luonnon kanssa yhteensopiva lannan, kemiallisten lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttö ("molemmipuolinen noudattaminen", "cross-compliance").

Neuvoston asetus 2078/92 ("maatalouden ympäristönsuojelu") sisältää kannustimia lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käytön vähentämiselle, myös luonnonmukaisessa viljelyssä, maa- ja karjatalouden tuotannon laajaperäistämiseksi ja vapaaehtoiselle pitkäaikaiselle maatalousmaan poistamiselle viljelyskäytöstä, jotka hyödyttävät myös makean veden suojelua. Maatalouden ympäristönsuojelutoimien laajentamista "maatalouden ympäristönsuojeluasetuksessa" olisi tutkittava. Tämän lisäksi kansalliset ja paikalliset lisärakenteet asetuksen tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi ovat välttämättömiä. Myös oikeanlainen seuranta on tarpeen, jotta näillä toimenpiteillä olisi myönteinen vaikutus veden laadun parantamiseen.

Neuvoston asetus 2080/92 sisältää kannustimia maatalousmaan metsitykselle. Metsityksellä voi olla tärkeitä myönteisiä tai kielteisiä vaikutuksia pohjaveden laatuun riippuen metsän tyypistä ja sijainnista, lajeista, maaperän ominaisuuksista ja muista geologisista ja ilmastollisista tekijöistä. Soveltuvien kotimaisten lajien huolellisella istutuksella voidaan auttaa laadun parantamista ja säännellä pohjaveden saantia samoin kuin hyödyttää biologista

monimuotoisuutta. Lannoitteiden ja torjunta-aineiden käyttö metsän hoidossa sekä puhdistamolietteen levittäminen metsiin voivat aiheuttaa vahinkoa pohjavesivaroille, ja mahdolliset vaikutukset pohjaveteen olisikin otettava huomioon. Olisi tutkittava sellaisten tämän asetuksen mukaisten toimenpiteiden laajentamista, jotka rohkaisevat maan pitkäaikaista poistamista viljelyskäytöstä.

Rakennerahastoista annettua kehysasetusta 2052/88⁽¹⁷⁾ muutettiin vuonna 1993. Maatalouden monipuolistuminen ja uudelleensuuntautuminen ovat rakennerahastojen kehitysohjelmien ja -toimien keskeisiä osia (tavoitteet n:o 1, 5a ja 5b). Mikäli näiden ohjelmien avulla aiotaan onnistua vaikuttamaan huomattavasti vesiympäristön suojeluun, olisi ympäristöviranomaiset otettava mukaan keskeisiä ympäristökysymyksiä koskettavien hankkeiden suunnitteluun ja toteuttamiseen. Ohjelmien ja hankkeiden ympäristövaikutukset olisi arvioitava etukäteen ja niitä olisi seurattava toteuttamisen aikana. Tämä vaatii yhteisön puitteita ja tehokkaita rakenteita kansallisella ja paikallisella tasolla, joiden avulla voidaan varmistaa näiden toimenpiteiden yhteensovittaminen muiden aloitteiden, kuten maatalouden ympäristönsuojelusta annetun asetuksen N:o 2078/92, mukaisten toimien kanssa. Rakennerahastojen ympäristöulottuvuutta olisi vahvistettava, kun valmistellaan toimenpiteitä vuoden 1999 jälkeiselle ajanjaksolle.

Neuvoston asetuksessa 2092/91 otettiin käyttöön perusteet luonnonmukaisille maatalouskäytännöille. Luonnonmukaisen maatalouden avulla vältetään tai vähennetään huomattavasti kemiallisten lannoitteiden käyttöä sekä edistetään eloperäisten lannoitteiden käyttöä. Nitraattien ympäristöön huuhtoutumisen aiheuttaman ongelman takia on myös eloperäisiä lannoitteita käytettäessä luonnonmukaisen maatalouden käytännöissä noudatettava varovaisuutta. Asetus koskee ainoastaan viljelytuotantoa. Komissio on kuitenkin viimeistelemässä ehdotusta, jolla sen soveltamisalaa laajennetaan eläintuotteisiin. Luonnonmukaista viljelyä ei vapautettu YMP:n vuoden 1992 muutosta koskevan asetuksen 1765/92 mukaisista maan poistamista viljelyskäytöstä koskevista vaatimuksista. Ottaen huomioon luonnonmukaisen viljelyn ympäristöystävällisen luonteen ja erityisesti kasvinsuojeluaineiden käytön välttämisen olisi harkittava tällaisen poikkeuksen tekemistä.

Toiminta yhteisön tasolla

Yhteisön olisi oltava keskeisessä asemassa hyvään maatalouskäytäntöön liittyvien ohjeiden toteuttamisen kannustamisessa ja helpottamisessa, jotta kasvinsuojeluaineita ja kemiallisia sekä luonnonmukaisia lannoitteita käytettäisiin ympäristön kanssa yhteensopivalla tavalla. Tämän tulisi tapahtua varmistamalla kokemusten ja tietojen vaihto jäsenvaltioiden välillä.

TOIMINTALINJA 3.2. NITRAATTEJA JA MUITA MINERAALIPÄÄSTÖJÄ KOSKEVAT YMPÄRISTÖHAASTEET

Pohjaveden ja pintaveden nitraattipitoisuudet ovat lisääntyneet tietyillä yhteisön alueilla, mikä on aiheuttanut uhkaa juomaveden laadulle, kun raja-arvoja lähestytään tai ylitetään yhä suuremmassa määrässä tapauksia. Jopa sellaiset pitoisuudet, jotka eivät aiheuta uhkaa ihmisten terveydelle, voivat aiheuttaa eläimille ja kasveille ja luonnolle yleensä haitallista rehevöitymistä erityisesti yhteisön vastaanottavilla alueilla, kuten esimerkiksi Pohjanmerellä ja Itämerellä.

⁽¹⁷⁾ EYVL N:o L 185, 15.7.1988.

Toiminta jäsenvaltioiden tasolla

- * Pohjaveden laatua olisi seurattava ja arvioitava asianmukaisesti ravinnepitoisuuksien osalta, jotta jäsenvaltiot voivat seurata pohjavesiesiintymän laadun kehitystä ja erityisesti, jotta heikkenemisen ja rehevöitymisen alustavat tunnusmerkit voidaan havaita.
- * Vesien suojelemisesta maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumiselta annetun neuvoston direktiivin 91/676 täytäntöönpanon olisi oltava nitraattikysymykseen liittyvien toimenpiteiden keskeinen osa. Myös muita rehevöitymiseen ja ilmakehän kautta tulevaan laskeumaan vaikuttavia tekijöitä olisi käsiteltävä. Näitä lähteitä käsitellään pistekuormitusta koskevan 4. toimintalinjan yhteydessä.
- * Jotta puhtaan pohjaveden laatua voidaan ylläpitää, ehkäistä saastumista, ja milloin tarkoituksenmukaista, kunnostaa saastunutta pohjavettä, ehkäiseviin toimiin olisi ryhdyttävä myös pitoisuuksien pitämiseksi niin alhaisina kuin mahdollista sellaisilla alueilla, joissa pitoisuudet makeassa vedessä ovat alle 50 mg/litra, kuten nitraattidirektiivissä on määritetty herkkien vyöhykkeiden muodostamisperusteiden mukaisesti. Saastuneen pohjaveden kunnostamisen vähimmäistavoitteena olisi oltava vähintään asianomaisten juomavesistandardien saavuttaminen. Painopistealueet olisi määriteltävä ottaen huomioon realistiset aikarajat sekä käytännöllisyys.
- * Kaikkia mahdollisuuksia olisi tutkittava, mukaan lukien taloudellisten välineiden käyttöä lannan ja kemiallisten lannoitteiden käytön vähentämiseksi tuotannon vaatimiin ja ympäristönsuojelun ja makean veden laadun kanssa yhteensopiviin määriin. Maanviljelysmaan käyttötavoissa olisi tehtävä tarvittavat muutokset, mukaan lukien vuoroviljelyohjelmat pohja- ja pintaveteen sekä muille ympäristön kannalta herkille alueille joutuvan liiallisen nitraattimäärän välttämiseksi. Nitraattien panoksen ja tuotoksen välisellä tasapainolla olisi varmistettava, että ympäristön tappiot säilyvät hyväksyttävällä tasolla. Tappioiden olisi oltava vähintään yhteensopivia juomavesivaatimusten kanssa, eivätkä ne saa aiheuttaa purkuvesistöjen rehevöitymistä. Tämä saattaa vaatia panos-tuotos -laskentajärjestelmien sekä muiden tasapainon arviointi- ja valvontatoimenpiteiden käyttöä. Samaan aikaan tämä vähentäisi huomattavasti fosfaattien aiheuttaman saastumisen riskiä, koska fosfaatteja käytetään usein lannoitteiden keskeisenä ainesosana ja lanta sisältää niitä.
- * Ympäristön kanssa yhteensopivaan tuotantoon liittyvien hyvän maatalous-käytännön ohjeiden kehittämisen olisi oltava keskeisellä sijalla toimenpiteiden joukossa. Tarkoituksenmukaisia toimenpiteitä hyvän maatalouskäytännön ohjeiden noudattamisen seuraamiseksi olisi kehitettävä. Koska ohjeiden noudattaminen ei ehkä sinänsä ole riittävää tavoitteiden saavuttamiseksi tietyillä alueilla, olisi kehitettävä pidemmälle meneviä toimenpiteitä ympäristön kanssa yhteensopivan tuotannon varmistamiseksi. Tässä yhteydessä olisi tutkittava mahdollisuuksia soveltaa molemminpuolisen noudattamisen -periaatetta. Kilpailun vääristymien välttämiseksi ja sekä ympäristöä että maanviljelijöitä hyödyttävien niin sanottujen win-win-tilanteiden luomiseksi olisi myös kehitettävä maanviljelijöille annettavia korvauksia koskevia strategioita.

Toiminta yhteisön tasolla

- * Komission olisi seurattava tarkkaan nitraateista annetun direktiivin 91/676 tämänhetkisessä täytäntöönpanossa tapahtuvaa kehitystä jäsenvaltioissa.
- * Komission olisi harkittava mahdollisuuksia varmistaa maatalouspolitiikan kehittäminen edelleen kohti kestävyttä. Jotta lannoitteita käytettäisiin kestäväällä tavalla, olisi tutkittava talousarvion laajentamista kohdennettujen ympäristötoimenpiteiden osalta samoin kuin täsmällisten ympäristöolosuhteiden määrittämistä yleisessä maan poistamista viljelyskäytöstä koskevassa asetuksessa.

TOIMINTALINJA 3.3. KASVINSUOJELUAINEIDEN JA BIOSIDIEN YMPÄRISTÖHAASTEET

Kasvinsuojeluaineita ja biosideja käytetään laajalti maa- ja metsätaloudessa, teollisuusalueilla, teiden varsilla, yleisillä mailla sekä kotitalouksissa. Muun muassa geologisten ja ilmastollisten erojen ja perinteiden eroavuuksien vuoksi näiden tuotteiden käyttö vaihtelee huomattavasti yhteisön eri alueiden välillä.

Makean veden laadun seuranta on paljastanut juomaveden laadusta annetussa direktiivissä määritellyt raja-arvot ylittäviä kasvinsuojeluainepitoisuuksia yhä suuremmassa määrässä tapauksia, mikä on osoitus siitä, että pohjaveden ja pintaveden laatu on uhattuna ja saattaa myös aiheuttaa riskin ihmisten terveydelle riippuen makean veden lähteistä ja aktiivisten ainesosien tyypeistä.

Kasvinsuojeluaineet ja biosidit, jotka ovat hyvin liikkuvia, erittäin helposti veteen liukenevia tai kestäviä, ovat suuria huolenaiheita pohjaveden suojelun kannalta, sillä ne huuhtoutuvat helposti pohjaveteen. Kohdistaminen voi vaihdella alueiden välillä, koska todellinen huuhtoutuminen riippuu useista käyttötapoihin, geologisiin ja ilmastollisiin olosuhteisiin ja niin edelleen liittyviin muuttujiin.

Toiminta jäsenvaltioiden tasolla

- * Pohjaveden laatua olisi seurattava ja arvioitava tarkoituksenmukaisella tavalla ainakin yleisesti käytettyjen tai tunnettujen aineiden tai pohjaveteen huuhtoutuvaksi odotettavien aineiden osalta, jotta kasvinsuojeluaineiden tai biosidipitoisuuksien kasvua voidaan seurata tarkkaan. Yleisen seurannan kustannukset voivat olla liiallisia. Seuranta olisi siksi suunnattava alueille, jotka ovat erityisen huolen kohteena esimerkiksi erityisten maa- tai metsätaloustoimien takia, kuten kasvinsuojeluaineiden korkea käyttöaste, erityisaineiden käyttö, tai suuren sadannan, hiekkaisen maaperän, tai erityisen tärkeän pohjavesiesiintymän takia. Käyttötarkoitusten rekisteröintiä voidaan harkita seurantatoimien kohdentamisen välineenä.
- * Olisi kehitettävä kasvinsuojeluaineiden ympäristövaikutusten seurantarjestelmä ja siihen liittyvät indikaattorit. Tällä hetkellä yksikään muuttuja ei anna kokonaiskuvaa kasvinsuojeluaineiden ympäristövaikutuksista. Kunnes tällaiset indikaattorit on kehitetty, seurannan olisi perustuttava käsittelytiheyteen ja aineen myyntimäärään, hehtaariannostukseen, myrkyllisyyteen ihmisten ja/tai luonnon kannalta, liikkuvuuteen, liukenevuuteen tai bioakkumulatiivisiin ominaispiirteisiin ja muihin tämänkaltaisiin muuttujiin. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä niihin uuden tyyppisiin

kasvinsuojeluaineisiin, joilla voi olla ympäristöllisiä vaikutuksia tai jotka voivat olla myrkyllisiä jopa nykyiset juomaveden laadusta annetut raja-arvot alittavissa pitoisuuksissa.

- * Hyvän maa- ja metsätalouskäytännön ohjeita kasvinsuojeluaineiden ja biosidien käytöstä olisi laadittava ja pantava täytäntöön. Niiden tulisi kohdistua kaikkien makean veden tyyppien suojeluun, ja mikäli tarkoituksenmukaista, niissä olisi otettava huomioon paikalliset ja sektorikohtaiset vaatimukset.
- * Direktiivissä 91/414⁽¹⁸⁾ otettiin käyttöön yhteisön määritelmä yhdennetylle valvonnalle, joka voisi muodostaa pohjan hyvää käytäntöä koskevien ohjeiden jatkokehitykselle, ja jota voitaisiin käyttää keskeisenä osatekijänä vähennysohjelmien laatimisessa.
- * Täydentääkseen direktiiviä 91/414 jotkut jäsenvaltiot ovat laatineet kasvinsuojeluaineiden käytön vähennysohjelmia. Saatujen kokemusten perusteella on todettava, että jäsenvaltioiden olisi tutkittava kaikkia mahdollisuuksia pohjaveden saastumisen ehkäisemisen yleistavoitteiden saavuttamiseksi. Mahdollisiin ohjelmiin voisi sisältyä muun muassa tiukkaa kysyntäsuuntautunutta käyttöä edistävä yhdennetty valvonta, ammatillinen koulutus, ammattikäyttäjien todistukset, käytön tilastointi, hyväksyttyjen neuvojen verkosto ja laitteiden vapaaehtoiset tai pakolliset testaukset ja tarkastukset, joihin yhdistetään täysi tai osittainen korvaus tai tukia testauksen kustannuksista. Kehitystä voidaan seurata vuosittain pohjaveden laadun seurannan tulosten ja aineiden käytössä tapahtuneiden muutosten indikaattoreiden avulla.
- * Kunnes tehoaine on määritelty direktiivin 91/414/ETY mukaisten tehoaineiden arviointia ja uudelleenarviointia koskevassa yhteisön järjestelmässä, jäsenvaltioiden olisi tutkittava mahdollisuuksia tällaiseen mahdollisesti pohjavettä uhkaavien tehoaineiden ja tuotteiden arviointiin ja uudelleenarviointiin. Olisi tarkasteltava uudelleen sellaisten tuotteiden hyväksymistä, joiden tehoaineiden pitoisuudet pohjavedessä ylittävät juomavedelle annetut raja-arvot, vaikka aineita on käytetty oikealla tavalla. Jäsenvaltioiden olisi harkittava yhteisten periaatteiden käyttöä myös tällaisten tuotteiden yhteydessä.
- * Taloudellisten välineiden käyttöä hyvän hoidon, järkevän käytön ja jopa käytön kieltämisen kannustimina olisi tutkittava. Tällaisia välineitä on jo käytössä tai niiden käyttöönottoa harkitaan muutamissa jäsenvaltioissa, kuten Ruotsissa, Alankomaissa, Tanskassa ja Itävallassa.

Toiminta yhteisön tasolla

Kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamisesta 15 päivänä heinäkuuta 1991 annetun neuvoston direktiivin 91/414/ETY olisi tarjottava lainsäädännöllinen kehys hyväksymismenettelylle ottaen huomioon muun muassa vesien suojelu. Neuvoston direktiivin 91/414 liite VI, jossa esitellään kasvinsuojeluaineita koskevat yhdenmukaiset periaatteet, otetaan käyttöön, kun sitä koskeva erityinen neuvoston direktiivi on hyväksytty.

⁽¹⁸⁾ EYVL N:o L 230, 19.8.1991.

- * Kasvinsuojeluaineita ja biosideja koskevia ympäristöstandardeja ja määräyksiä olisi kehitettävä edelleen. Kasvinsuojeluaineita koskevat määräykset olisi laadittava niin, että tavanomaisessa ja oikeassa käytössä aineita tai niiden jäämiä ei esiinny pohjavedessä sellaisina pitoisuuksina, jotka ylittävät juomavedestä annetut vaatimukset ja/tai joilla on haitallisia vaikutuksia tällaista pohjavettä vastaanottaville ekosysteemeille.
- * Pitkän aikavälin ohjelma kasvinsuojeluaineissa käytettävien tehoaineiden arviointia ja uudelleenarviointia varten olisi toteutettava niin, että neuvoston direktiivissä 91/414 määritellään lainsäädännöllinen kehys tehoaineiden ja kasvinsuojeluaineiden arviointia ja tällaisten tehoaineiden ja tuotteiden 10 vuoden välein tapahtuvaa uudelleenarviointia koskevalle yhteisön järjestelmälle. Direktiivin 91/414 liitteen I mukaiseen yhteisön järjestelmään liitettävien tehoaineiden alustava arviointi on tällä hetkellä käynnissä. Pohjaveden suojelun vuoksi erityinen etusija olisi annettava sellaisten kasvinsuojeluaineiden arvioinnille, jotka ovat helposti veteen liukenevia, liikkuvia ja kestäviä ja joilla on bioakkumulatiivisia ominaisuuksia.
- * Kasvinsuojeluaineiden kestäväää käyttöä koskevan yhdenmety strategian kehittäminen edelleen. Strategia sisältää yksityiskohtaisempia määräyksiä kasvinsuojeluaineiden jakelusta ja myynnistä sekä käyttörajoituksista ja vaarallisimpien kasvinsuojeluaineiden korvaamisesta viidennen ympäristön toimintaohjelman tavoitteisiin pyrkien. Samanlaisiin tavoitteisiin olisi pyrittävä myös biosidien osalta.

TOIMINTALINJA 3.4 PUHDISTAMOLIETTEEN AIHEUTTAMAT YMPÄRISTÖHAASTEET

Jätevesipuhdistamojen käyttöönotosta on ollut seurauksena, että puhdistamolietettä tuotetaan yhä suurempia määriä. Jotta lietteen sisältö saadaan hyvään käyttöön tai se voidaan hävittää, on joissakin jäsenvaltioissa kehitetty käytäntö, jonka mukaan puhdistamoliete levitetään maanviljelysmaalle. Tällä tavoin nitraatteja ja fosfaatteja voidaan kierrättää. Yhdyskuntajätevesien, sakokaivojen, vuotavien viemärijärjestelmien ja muiden tällaisten lähteiden aiheuttaman saastumisen hallintaa käsitellään pistekuormitusta koskevan 4. toimintalinjan yhteydessä.

Puhdistamoliete voi sisältää vaarallisia aineita ja raskasmetalleja suurina pitoisuuksina. Nitraatti- ja fosfaattipitoisuudet vaihtelevat huomattavasti erityyppisissä lietteissä, joten liete on epäluotettavampaa kuin kemialliset tai luonnonmukaiset lannoitteet. Epätarkoituksenmukaisesta käytöstä voi aiheutua samanlaisia pohjaveden ja pintaveden ja maaperän saastumiseen liittyviä ongelmia kuin lannoitteiden käytöstä. Myös hygieniaan liittyviä ongelmia voi syntyä, ja nämä voivat siten uhata pohjavettä ja pintavettä samoin kuin satojen laatua. Liete voi myös aiheuttaa hajuongelmia esimerkiksi läheisillä rakennetuilla alueilla sekä yleisissä metsissä.

Maanviljelyskäyttöä säädellään ympäristön, erityisesti maaperän, suojelusta käytettäessä puhdistamolietettä maanviljelyksessä annetussa neuvoston direktiivissä 86/278/ETY⁽¹⁹⁾. Tässä direktiivissä määritellään raskasmetallipitoisuuksien vähimmäisraja-arvot ja käyttökaudet hygienian turvaamiseksi. Jotkut jäsenvaltiot ovat määritelleet tiukempia raja-arvoja kuin direktiivissä ja raja-arvoja on määritelty myös muille vaarallisille yhdisteille tai

⁽¹⁹⁾ EYVL N:o L 181, 4.7.1986.

raskasmetalleille. Jotkut jäsenvaltiot sallivat lietteen levittämisen ainoastaan lannoitus- tai maanparannustarkoituksessa tai niihin rinnastettavasta syystä, eikä levittämistä voida käyttää ainoastaan jätteen hävittämistapana.

Muuta kuin maanviljelyskäyttöä ei tällä hetkellä säännellä yhteisön tasolla.

Tavoite

Tavoitteena on puhdistamolietteen käytöstä pohjaveteen kohdistuvien kielteisten vaikutusten välttäminen, jotta lietteen orgaanisen aineen kierrätyksen jatkaminen tai laajentaminen viljelysmaalla tai muulla tähän tarkoitukseen sopivalla maalla olisi mahdollista.

Toiminta jäsenvaltioiden tasolla

- * Mahdollisuuksia ympäristön kannalta kestäväan lietteen käyttöön olisi tutkittava.
- * Lietteen hyvä ja tasainen laatu, joka ei ylitä raskasmetalleille ja muille epäpuhtauksille annettuja raja-arvoja, olisi varmistettava, mikä mahdollistaisi puhdistamolietteen käytön maatalousmaalla maaperän koostumuksen parantamiseksi samoin kuin lannoitteena. Tällöin ravinteiden kierrättäminen ympäristön kannalta kestäväällä tavalla olisi mahdollista. Lietteen ravinteet olisi otettava huomioon ravinteiden kokonaistaseessa.
- * Puhdistamolietteen saastuttavien aineiden ja ravinteiden määrää koskevia raja-arvoja ja standardeja olisi tarkasteltava uudelleen silloin kun tarkoituksenmukaista, jotta voidaan kehittää standardeja muille asiankuuluville yhdisteille, joilla niitä ei tällä hetkellä ole.
- * Lietteen levittämiseksi olisi laadittava yleisiä ohjeita, mukaan lukien tarkoituksenmukaiset käyttörajoitukset suojelualueilla, joilla on juomavedeksi tarkoitettuja pohjavesiesiintymiä.

Toiminta yhteisön tasolla

- * Yhteisön lainsäädäntöä olisi tarkasteltava uudelleen siinä tarkoituksessa, että suunnitellaan ja/tai toteutetaan toimenpiteitä vaarallisten aineiden ja raskasmetallien viemäripäästöjen minimoimiseksi kotitalouksissa ja teollisuuslaitoksissa.
- * Puhdistamolietteen käytöstä annetun direktiivin 86/278/ETY raja-arvoja olisi tarkasteltava uudelleen tieteellistä ajalle saattamista varten.
- * Puhdistamolietteen luokittelumenetelmien standardeja olisi kehitettävä. Komission olisi seurattava Euroopan standardointijärjestön CENin käynnistämiä tutkimuksia, joiden arvioidaan valmistuvan vuoteen 1998 mennessä.

TOIMINTALINJA 4. POHJAVETEEN MAHDOLLISESTI VAIKUTTAVIEN TOIMINTOJEN JA LAITOSTEN PISTEKUORMITUSPÄÄSTÖJEN VALVONTA

Pistekuormituslähde on vaikutusalueeltaan melko pieni ja hyvin rajattu päästölähde. Se on luonteeltaan usein keskittynyt ja saasteen määrä alueyksikköä kohden on hyvin suuri. Pistekuormituslähteet ovat luonteensa vuoksi periaatteessa jäljitettävissä tiettyihin saastuttavien aineita käsitteleviin toimintoihin ja laitoksiin, vaikka tämä käytännössä onkin usein vaikeaa,

kun mahdollisia pistekuormituksen lähteitä on useita tai ne ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Pistekuormituksen torjumiseen sopivat periaatteessa saastumisen lähteellä tehtävät toimenpiteet saastuttavien aineiden leviämisen torjumiseksi tai rajoittamiseksi tai pohjaveteen kohdistuvien vahinkojen estämiseksi.

Sellaiset toiminnot, joiden päästöt voivat tuottaa tai aiheuttaa saasteita, ovat erittäin monimuotoisia ja niitä on paljon. Erityisen huolen aiheina ovat: mahdollisesti saastuttavia aineita käsittelevät laitokset, öljyn ja bensiinin jakelu- ja varastointijärjestelmät, polttoöljyn maanalaiset säiliöt; teollisuuden vaarallisten tuotteiden varastointilaitokset, maatalouskemikaalit ja tehokkaista karjatalousyksiköistä peräisin oleva lanta; toiminnot, joista pääsee nestemäisiä tai kiinteitä jätteitä luontoon (esimerkiksi meijeriteollisuus, teurastamot ja paperitehtaat); taajama-alueiden kiinteistöt, jotka aiheuttavat nestemäisiä tai kiinteitä päästöjä ympäristöön, kuten sakokaivot, vuotavat viemärijärjestelmät jne.; taajamien tai vaarallisten jätteiden kaatopaikat, hautausmaat ja eläinten hautapaikat, sorakuopat, käytössä olevat tai hylätyt kaivokset, mukaan lukien maa-ainekasat, kivijäät ja tyhjäksi pumppaus; hylätyt teollisuuslaitokset ja muu saastunut maaperä. Käytössä olevat tai hylätyt toiminnot ja laitokset sijaitsevat erityisesti taajama-alueilla ja teollisuuskeskuksissa usein pohjavesiesiintymien päällä, ja pohjaveden laadussa on jo saattanut tapahtua huomattavaa heikkenemistä. Typen oksidien, rikkidioksidin ja muiden aineiden päästöt ilmakehään saavat aikaan ilmansaasteiden kaukokulkeutumista. Sadannan mukana tuleva laskeuma aiheuttaa makean veden happamoitumista ja rehevöitymistä.

Tavoitteet

Tavoitteena on varmistaa nestemäisiä tai kiinteitä jätteitä ja/tai pohjavesiesiintymien tilapäisen saastumisen mahdollista uhkaa aiheuttavien toimintojen ja laitosten suojelun korkea taso. Kaikkien pohjavesien yleisen ja korkeatasoisen suojelun olisi oltava sääntönä, erityismääräyksiä on annettava ja erityistä huomiota on kiinnitettävä olosuhteisiin, joissa on tarvetta lisäsuojeluun, esimerkiksi erittäin suuren riskin, ympäristön herkkyyden ja/tai haavoittuvuuden tai tärkeän pohjavesialueen suojelun tarpeen vuoksi. Kun sadannan kautta tapahtuvan makean veden saastumisen riskiä halutaan välttää, tavoitteena on varmistaa rehevöitymistä ja/tai happamoitumista aiheuttavien aineiden ilmakehään tapahtuvien päästöjen vähentäminen.

Nykyisten saastuneiden alueiden ja sellaisten alueiden osalta, joiden pohjavesi on saastunut tai uhkaa saastua, kuten hylätyt kaatopaikat ja teollisuusalueet, tavoitteena on varmistaa näiden alueiden ja pohjavesiesiintymän purkaminen, saastumisen haitan rajoittaminen ja poistaminen tai kunnostaminen, mikäli tarkoituksenmukaista.

Toiminta jäsenvaltioiden tasolla

- * Ehdotetussa yhdenmukaisessa saastumisen ehkäisemistä ja valvontaa koskevassa neuvoston direktiivissä⁽²⁰⁾ määrättäisiin vihdoin suurten laitosten ja toimintojen (IPPC-direktiivissä tarkoitettut laitokset ja toiminnot) lupajärjestelmän yhteisötason puitteista, joissa otetaan huomioon myös pohjaveden suojeleminen pistekuormitukselta. Saastumisen yhdenmukaisen ehkäisemisen ja valvonnan lähestymistavan toteuttaminen ja kehittäminen edelleen vaativat vielä suuria ponnisteluja.

⁽²⁰⁾ EYVL N:o C 311, 17.11.1993.

- * Pohjaveden suojeleminen pienempien laitosten ja toimintojen (laitokset ja toiminnot, jotka eivät kuulu IPPC-direktiivin soveltamisalaan) aiheuttamalta saastumiselta olisi myös varmistettava. Lupamenettelyn olisi toimittava avoimella, järkiperaisella ja ennustettavissa olevalla tavalla. Päällekkäisyyttä olisi vältettävä.
- * Lupamenettelyn olisi katettava kaikki laitosten ja toimintojen pistekuormituslähteet, jotka voivat vaikuttaa haitallisesti pohjaveden laatuun suorien tai välillisten päästöjen kautta. Suhteellisuussyistä on kiinnitettävä huomiota siihen, että nykyisessä pohjavettä koskevassa direktiivissä tämä vaatimus ei koske "päästöjä, joiden asianomaisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen on todennut sisältävän niin pieniä määriä tai pitoisuuksia .... aineita, että se ei nyt tai vastaisuudessa aiheuta vastaanottavan pohjaveden laadun heikkenemisen vaaraa". Lupamenettely olisi myös kohdistettava mahdollisesti saastuttaviin pistekuormituslähteisiin, kuten teollisuuden ja taajamien laitoksiin; kaatopaikkoihin; öljyn, bensiinin ja muiden aineiden jakelu- ja varastointijärjestelmiin ja kaivostoimintoihin. Päästöluvista olisi otettava huomioon mahdolliset vaikutukset pohjavesiesiintymiin. Laitosten luvissa olisi vaadittava pohjaveden suojelun kannalta parasta mahdollista suunnittelua. Tämän menettelyn mukaisesti myönnettyissä luvissa olisi otettava huomioon myös tarve poistaa tällaiset laitokset tai toiminnot käytöstä siten, että pohjavesi suojellaan.
- * Huuhtoutumisesta, vuodoista, saastuneesta valumavedestä ja muista vastaavista ympäristöriskeistä olisi mieluiten huolehdittava laitosten huolellisen suunnittelun avulla. Ympäristön suojeleminen voidaan varmistaa myös laatimalla sääntöjä muun muassa laitostyyppien ja öljysäiliöiden varmentamisesta. Yhdennetyssä ohjausjärjestelmässä tällaisen suojelun olisi oltava keskeinen osa yleistä suunnittelu- ja paikantamisjärjestelmää.
- * Olisi tutkittava mahdollisuuksia edistää ympäristöystävällisten tuotantomenetelmien- ja tapojen, kuten parhaan käyttökelpoisen tekniikan, puhtaan teknologian ja vettä säästävien laitteiden, kehittämistä ja käyttöä.
- * Mahdollisista pistekuormituslähteistä olisi tehtävä mahdollisimman täydellinen inventointi ja sitä olisi ajantasaistettava kohta kohdalta ja painopistealueiden mukaisesti. Inventointiin olisi sisällyttävä esimerkiksi taajamien ja teollisuuden laitokset, teollisuusalueet ja muut saastuneet alueet, kaatopaikat ja sorakuopat, kaivokset ja louhokset. Pienet laitteistot, kuten sakokaivot, voidaan jättää ulkopuolelle, mikäli niiden ympäristövaikutukset ovat hyvin vähäisiä, tai mikäli ne eivät sijaitse herkillä alueilla.
- * Inventoinnin perusteella olisi asetettava painopistealueet ja hylättyjen laitosten ja alueiden, esimerkiksi saastuneen teollisuusmaan, kaivosten, maanalaisten varastointipisteiden, kaatopaikkojen ja vanhojen kaivojen käytöstä poistamissuunnitelmat olisi toteutettava riskitason, käytännöllisyyden ja toteuttamiskelpoisten aikataulujen mukaisesti. Tarvittaviin saastumisen haitan rajoittamista ja poistamista koskeviin toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä.
- * Laitosten purkamista koskevia suuntaviivoja ja menetelmiä olisi laadittava kaikkia uusia laitoksia ja kohteita varten.
- * Vaarallisten aineiden, mukaan lukien yhdyskuntien ja teollisuuden jätevedet ja saastunut valumavesi, johtaminen suoraan pohjavesiesiintymään olisi kiellettävä.

- * Kaikkien yhdyskuntien ja kotitalouksien jätevesien pakollinen käsittely yhdyskuntien jätevesien käsittelystä annetun neuvoston direktiivin 91/271/ETY mukaisesti, näin nopeuttaen direktiivin täytäntöönpanoa. Direktiivin mukaista aikataulua noudattava painopistesuunnitelma voidaan laatia. Käsittelyn hyötyjä olisi seurattava.
- * Sakokaivojen riittävä kapasiteetti ja säännöllinen tyhjennysjärjestelmä olisi varmistettava. Jäte olisi tuotava käsittelylaitokseen, silloin kun se on mahdollista, tai se on hävitettävä ympäristön kannalta turvallisella tavalla. Parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaisten laitteiden standardien laatimista olisi tutkittava.
- * Vuotavat viemärit olisi korjattava pohjaveden saastuttamisen välttämiseksi.
- * Olisi tarkasteltava mahdollisuuksia taloudellisten välineiden käyttöön jätteiden aiheuttamien saastemäärien vähentämiseksi, kuten, mikäli tarkoituksenmukaista, maksuja tai veroja ympäristökustannusten hintoihin sisällyttämisen kannustimena, samoin kuin mahdollisuuksia vapaaehtoisten sopimusten käyttöön olisi tarkasteltava.

Toiminta yhteisön tasolla

- * Vertailukelpoisten tietojen kokoaminen yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa vaarallisten aineiden pohjaveteen johtamista koskevan kiellon toteuttamiskelpoisuudesta ja tehokkuudesta ja tietojen asettaminen jäsenvaltioiden käyttöön.
- * Turvalaitteistoja ja turvallisuuskäytäntöjä koskevia määräyksiä ja standardeja olisi kehitettävä laitoksille, joissa käsitellään ja varastoidaan vedelle haitallisia aineita, erityisesti, jotta käytettäisiin parasta käyttökelpoista tekniikkaa. Koska standardien, määräysten ja erityisesti ympäristökustannusten hintoihin sisällyttämistä koskevien taloudellisten välineiden käytön vaihtelevuus voi johtaa kilpailun vääristymiseen jäsenvaltioiden välillä, olisi tällaisten muiden yhteisön politiikkojen asiaankuuluvien määräysten mukaisten välineiden käyttöönottoa harkittava yhteisön tasolla.
- * Happamasta laskeumasta johtuvaa rehevöitymistä ja happamoitumista olisi säänneltävä kansainvälisillä sopimuksilla. Yhteisön olisi pyrittävä siihen, että ilman epäpuhtauksien kaukokulkeutumista koskevia kansainvälisiä yleissopimuksia ja pöytäkirjoja kehitetään, tarkistetaan ja muutetaan, mikäli tarkoituksenmukaista. Tällaisten sopimusten tarkoituksenmukainen täytäntöönpano olisi varmistettava yhteisön lainsäädännössä ja politiikoissa. Yhteisön ja jäsenvaltioiden lainsäädännössä määritellyissä ilmansuojelutavoitteissa ja päästöstandardeissa olisi otettava huomioon rehevöitymistä ja/tai happamoitumista aiheuttavien aineiden ilmakehään tapahtuvien päästöjen vaikutukset makean veden laatuun. Tämä koskee erityisesti liikenteen pakokaasupäästöjä.

Liikkuvien lähteiden päästöjen ja erityisesti autojen päästöjen valvontaan liittyvää lainsäädäntöä on jo merkittävässä määrin. Komissio valmistelee säädösehdotuksia, jotka tiukentavat tällaisia päästöstandardeja edelleen. Komission odotetaan hyväksyvän henkilöautoja, pakettiautoja ja kuorma-autoja koskevia ehdotuksia lähitulevaisuudessa.

Komissio kehittää edelleen tiettyjä ilmansaasteita koskevia tytärdirektiivejä jatkeeksi tällä hetkellä neuvoston ja parlamentin neuvoteltavana olevalle ilman laadun kehysdirektiiville⁽²¹⁾. Typpidioksidien valvontaa koskeva ehdotus esitellään vuoden 1996 lopussa.

Komissio kehittää tällä hetkellä yhteisön happamoitumisen hallintaa koskevaa strategiaa jatkeeksi neuvoston joulukuussa 1995 tekemälle vaatimukselle⁽²²⁾. Komissio aikoo esitellä tämän strategian vuoden 1997 alussa.

II OSA TOIMINTAOHJELMAN TOTEUTTAMINEN

Komission rooli

- * Yhteisten vesihuoltoperiaatteiden varmistamiseksi komissio aikoo tehdä ehdotuksen vesivarojen kehysdirektiiviksi, johon sisältyy pohjaveden hoitoa koskevia perusmääräyksiä. Kehysdirektiivissä on määräyksiä pohjaveden suojelusta, joten ne korvaavat nykyisen pohjavesidirektiivin määräykset, kuten on selitetty Euroopan yhteisön vesipolitiikkaa koskevassa tiedonannossa. Kehysdirektiivi sisältää myös makean veden oton valvontaa koskevia määräyksiä. Komission tavoitteena on esittää ehdotus vesivarojen kehysdirektiiviksi vuoden 1996 lopulla.
- * Komission olisi tarkistettava, ja mikäli tarkoituksenmukaista, harkittava nykyisen yhteisön lainsäädännön mukauttamista tämän toimintaohjelman tavoitteiden mukaisesti.
- * Komission olisi varmistettava vesipolitiikan yhdentäminen edelleen yhteisön muihin politiikkoihin, silloin kun se on tarpeellista makean veden suojelun ja käytön kannalta. Sellaisilla toiminta-alueilla, kuin maataloudella ja aluepolitiikalla, on perustavaa laatua oleva vaikutus pohjavesivarojen saatavuuteen ja laatuun samoin kuin riippuvuussuhde niihin. Yhdentäminen edelleen yhteiseen maatalouspolitiikkaan ja aluepolitiikkaan on erityisen tärkeää makean veden kestävä suojelun ja käytön tavoitteen saavuttamiseksi. Komissio pyrkii yhdentämään vesipolitiikkaa edelleen muihin yhteisön politiikkoihin, silloin kun se on tarpeellista makean veden suojelun ja käytön kannalta, viidennessä ympäristöohjelmassa "Kohti kestävä kehitystä" asetettujen yleisten suuntaviivojen mukaisesti, joita on edelleen tarkennettu äskettäisessä komission ehdotuksessa viidennen toimintaohjelman tarkistamisesta. Tässä toimintaohjelmassa esitetään komission harkittavaksi useita mahdollisuuksia tällaiseen yhdentämiseen erityisesti maatalouspolitiikan kanssa. Tutkimuksen ja kehittämisen tärkeys vesien suojelulle ja käytölle on tunnustettu yhteisön tutkimusohjelmassa "Ympäristö ja ilmasto 1994 - 1998". Yksi tutkimusohjelman tutkimusalueista käsittelee vesivarojen hoidon parantamista ja järjeistämistä tulevaisuudessa. Vesi on myös määritelty keskeiseksi alueeksi yhteisön tutkimuspyrkimyksissä TTK:n neljännen puiteohjelman lisärahoitusta koskevan komission ehdotuksen yhteydessä⁽²³⁾. Lisäksi vuonna 1996 on perustettu erityinen ympäristö- ja vesiasioita käsittelevä erityisryhmä.

⁽²¹⁾ EYVL N:o C 59, 28.2.1996.

⁽²²⁾ Happamoitumista koskevat neuvoston päätelmät, 1895. neuvoston kokous - ympäristö - 18.12.1995.

⁽²³⁾ KOM(96) 12 lopullinen.

- * Yhteisön vesilainsäädännön täytäntöönpanossa tapahtuvaa kehitystä olisi seurattava tarkkaan, erityisesti vesien suojelemisesta maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumiselta annetun direktiivin ja yhdyskuntajätevesien käsittelystä annetun direktiivin osalta, jotta niiden kokonaisvaltainen täytäntöönpano ja toiminta voidaan varmistaa.
- * Komission olisi aloitettava läheisessä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa taloudellisten välineiden, vapaaehtoisten sopimusten ja muiden ei-oikeudellisten välineiden, kehittäminen ja käyttö sekä vähemmän vettä kuluttavien tekniikkojen ja käytäntöjen tutkiminen ja kehittäminen sekä erilaiset tutkimukset, muuan muassa kartoitus, seuranta ja pohjavesien haavoittuvaisuuden määrittely.
- * Komission olisi toimittava suuntaviivojen ja suositusten kehittämisen tietokeskuksena, esimerkiksi hyvää käytäntöä koskevien ohjeiden laatimisen ja tietojen ja kokemusten vaihdon avustamisen osalta, mikäli tarkoituksenmukaista.

Kansalliset toimintaohjelmat

- * Jäsenvaltioiden olisi laadittava omat kansalliset toimintaohjelmansa ottaen kansalliset olosuhteet täysin huomioon.
- * Kansallisten toimintaohjelmien olisi perustuttava seuraaviin periaatteisiin: 1) Yhdenmukainen suunnittelu ja hoito olisi kehitettävä, 2) Säännöt pohjavesiesiintymien määrälliselle säilyttämiselle olisi laadittava, mukaan lukien, silloin kun asianmukaista, makean veden ottoa koskeva lainsäädäntö, 3) Toimenpiteisiin pohjaveden suojelemiseksi hajakuormitukselta olisi ryhdyttävä, mukaan lukien hyvän käytännön ohjeet ja osoitukset pidemmän aikavälin toimenpiteistä veden suojelun ja käytön yhdistämisestä edelleen erityisesti maatalouskäytäntöjen kanssa, 4) Välineitä pistekuormituspäästöjen valvomiseksi, mukaan lukien lainsäädäntö, olisi kehitettävä edelleen. Ympäristöystävällisten tuotantomenetelmien ja -tapojen kehittämisen kannustimet ovat myös tärkeitä.
- * Kansallisia toimintaohjelmia olisi kehitettävä siten, että ne olisivat pitkällä aikavälillä yhteensopivia jokien valuma-alueiden käsittelyn kanssa.
- * Kansallisissa toimintaohjelmissa olisi osoitettava, miten ja milloin toimenpiteisiin ryhdytään. Kansainvälisten asioiden osalta toimintaohjelmissa olisi osoitettava, mihin toimenpiteisiin ryhdytään kansallisella tasolla ja mitkä vaativat käsittelyä laajemmassa, rajat ylittävien jokien valuma-alueen käsittelyn yhteydessä.

Kansallisiin toimintaohjelmiin olisi sisällyttävä seuraavat osat:

- * Pohjavesiesiintymien kartoitus ja luokittelu.
- * Seuranta tietojen saamiseksi pohjavesiesiintymien määrällisten ja laadullisten näkökohtien kehittymisestä.
- * Ilmoitusjärjestelmä kartoituksessa ja seurannassa tapahtuvan kehityksen seuraamiseksi.
- * Vesisektorin tarkistaminen ja hallinnollisten rakenteiden ja lainsäädännön mukauttaminen, mukaan lukien välineet tulevan makean veden kysynnän arvioimiseksi.

- * Pohjaveden suojelun ja käytön yhdentäminen aluesuunnitteluun, mukaan lukien herkkien ja muiden tärkeiden alueiden jakaminen vyöhykkeisiin.
- * Pistekuormituslähteiden ja saastuneen pohjaveden ja maaperän inventointi ja painopistealueiden asettaminen purkamiselle, saastumisen haitan rajoittamiselle ja poistamiselle ja laitosten, saastuneiden kohteiden ja pohjaveden kunnostamiselle
- * Kattava lainsäädännöllinen järjestelmä ja säännöt makean veden ottamiselle ja toiminnoille ja laitoksille, jotka voivat aiheuttaa pohjaveden saastumista.
- * Ympäristöystävällisten tuotantomenetelmien ja -tapojen, kuten parhaan käyttökelpoisen tekniikan, puhtaan teknologian ja vettä säästävien laitteiden, kehittämisen ja käytön edistäminen.
- * Hajakuormituslähteistä aiheutuvan saastumisen valvontaan liittyvien strategioiden ja toimenpiteiden tarkistaminen ja toteuttaminen, mukaan lukien hyvää käytäntöä koskevien ohjeiden laatiminen.
- * Toimenpiteiden käyttöönotto veden säästämisen, uudelleenkäytön ja makean veden varojen kestäväen käytön, ja milloin tarkoituksen mukaista, veden kulutuksen vähentämisen edistämiseksi.
- * Mahdollisuudet taloudellisten välineiden, kuten verojen ja maksujen, käyttöön.
- * Suunnitelmat tiedotuksen järjestämiseksi ja kansalaisten, ja erityisesti tiettyjen kansalaisryhmien, osallistumisen järjestämiseksi laadittaessa ja toteutettaessa kansallisia toimintaohjelmia.
- * Kansallisen toimintaohjelman toteuttamisaikataulu.

III OSA TOIMINTAOHJELMAN TOTEUTTAMISEN EDISTYMISEN TARKASTELU

Toteuttamisen edistymisen tarkastelu

- * Toimintaohjelma toteuttamista olisi käytännössä pidettävä jatkuvana tapahtumasarjana, jossa aloitteita tehdään lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä riippuen niiden laadusta, tehtävistä ja merkityksestä. Kansallisten toimintaohjelmien toteuttamisaikataulu olisi laadittava mahdollisimman pian. Tarvittavat toimet vaihtelevat jäsenvaltioittain riippuen pohjavesien ympäristöllisestä tilasta, alueellisista ja paikallisista olosuhteista, nykyisestä lainsäädännöllisestä ja hallinnollisesta rakenteesta ja jo toteutetuista tai päätetyistä toimenpiteistä.
- * Jäsenvaltioiden olisi laadittava kansalliset toimintaohjelmat niin pian kuin mahdollista ja päätettävä niistä seuraavia toimia koskevista tavoitevuosista, jotka olisi määriteltävä, mikäli tarkoituksenmukaista, kansallisen, alueellisen ja paikallisen tilanteen mukaan, kuitenkin siten, että vuosi 2000 on yleinen tavoitevuosi kansallisen toimintaohjelman käyttöönotolle. Tehtyjen toimien arviointiin, aikataulujen tarkistukseen ja tarvittaviin mukautuksiin olisi varauduttava ja määriteltävä tarkoituksenmukaisia tarkastuspisteitä ohjelmien edistymisen seuraamiseksi.

- * Jotkut toimenpiteet ulottuvat vuoden 2000 jälkeiselle ajalle tai ne toteutetaan vuoden 2000 jälkeen. Tällaiset seuranta-toimenpiteet pitkän aikavälin strategian varmistamiseksi olisi ilmastava selkeästi ja niihin olisi liitettävä tarkoituksenmukainen aikataulu. Lyhyen aikavälin toimenpiteet, kuten kartoituksen ja seurannan loppuunsaattaminen, vesisektorin hallinnollisten ja lainsäädännöllisten rakenteiden ja suorituskäyvyn tarkistaminen ja parantaminen, herkkien ja muiden tärkeiden suojeluvyöhykkeiden määrittäminen, lupajärjestelmän käyttöönotto ja vedensäästämisen edistäminen, olisi käynnistettävä ensimmäisinä askelina.
- * Pidemmän aikavälin toimenpiteet vaativat enemmän valmistelua tai ovat riippuvaisia muun muassa kartoitukseen ja seurantaan perustuvasta pohjaveden arvioinnista. Tämä pätee esimerkiksi yleisen makean veden suojelun yhdistämiseen aluesuunnitteluun ja maankäyttöön, poikkisektoraalisten hallinnollisten rakenteiden muodostamiseen, pistekuormituslähteiden inventointiin ja purkamiseen sekä kunnostamiseen liittyvien painopistealueiden asettamiseen. Purku- ja kunnostustyöt olisivat toimia, jotka ulottuvat 2000-luvulle saakka painopistealueittain määritellyn ja porrastetun lähestymistavan mukaan.
- * Jäsenvaltioissa tapahtunutta edistymistä ja niiden saavutuksia olisi tarkasteltava säännöllisin väliajoin. Vuosi 2000 voisi olla tarkoituksenmukainen tavoitevuosi edistymisen ensimmäiselle yleisarvioinnille. Jäsenvaltioiden olisi laadittava komissiolle kertomus kansallisissa toimintaohjelmissa tapahtuneesta edistymisestä kokemusten jakamisen helpottamiseksi.
- * Yhteisössä tapahtunutta yleistä edistymistä olisi tarkasteltava säännöllisin väliajoin. Komission olisi tarkasteltava tapahtunutta edistymistä jäsenvaltioiden suorittamaan edistymisen arviointiin ja Euroopan ympäristökeskuksen ja Eurostatin laatimiin pohjaveden ympäristöllistä tilaa koskeviin selontekoihin perustuen pian jäsenvaltioiden vuonna 2000 suorittaman arvioinnin jälkeen.

ISSN 1024-4492

KOM(96) 315 lopullinen

ASIAKIRJAT

FI

14 15 03

Luettelonumero : CB-CO-96-349-FI-C

ISBN 92-78-06857-8

Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto

L-2985 Luxemburg